

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till äldrenämnden

Datum:
2022-02-03

Diarienummer:
ALN-2020-00852

Handläggare:
Daniel Karlsson

Årsbokslut 2021

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** fastställa nämndens ekonomiska årsbokslut 2021,
2. **att** godkänna nämndens sammanställda analys 2021,
3. **att** godkänna uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag och nämndens åtgärder 2021,
4. **att** godkänna avrapportering av nämndens internkontrollplan 2021, samt
5. **att** överlämna det ekonomiska årsbokslutet och övrig uppföljning till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldrenämndens årsbokslut 2021 innefattar både nämndens ekonomiska bokslut, samt uppföljning av hur nämnden uppnått de inriktningsmål och uppdrag som tilldelats nämnden av fullmäktige. Uppföljning och avrapportering har även genomförts av nämndens internkontrollplan 2021.

Äldrenämnden redovisar en positiv avvikelse mot budgetramen för 2021 på 3 miljoner kronor (+51 miljoner kronor år 2020).

Uppföljningen per december av kommunfullmäktiges mål och uppdrag till äldrenämnden, samt nämndens åtgärder i verksamhetsplanen visar även att nämnden nått måloppfyllelse helt eller i hög grad för fem inriktningsmål och delvis för tre inriktningsmål.

Beredning

Ärendet har beretts och samordnats på avdelningen för systemledning, enhet strategiskt stöd och stabsstöd ekonomi. Underlag har i huvudsak rapporterats från förvaltningens avdelningschefer, samt handläggare på enheten strategi och stöd.

Föredragning

Äldrenämnden redovisar en positiv avvikelse mot budgetramen för 2021 på 3 miljoner kronor (+51 miljoner kronor år 2020). Budgetramen (kommunbidraget) 2021 från kommunfullmäktige var 2 014 miljoner kronor och nämndens nettokostnader uppgick till 2 011 miljoner kronor vilket betyder att nämnden hållit sig inom sin budget med ett överskott på c a 0,1 procent av budgetramen.

Äldrenämndens sammanställda analys 2021

Nämndens sammanställda analys utgör nämndens verksamhetsberättelse och redovisar de viktigaste händelserna inom nämndens ansvarsområde under året, samt de utmaningar som nämnden står inför framöver. Analysen sammanfattar och redovisar även nämndens uppfyllande av inriktningsmål, uppdrag och åtgärder på övergripande nivå och utveckling av kvalitetsmått och kostnadsmått över tid.

Uppföljning per december av fullmäktiges mål och uppdrag till nämnden, samt uppföljning av nämndens åtgärder i verksamhetsplanen 2021

Uppföljningen per december av fullmäktiges mål och uppdrag till äldrenämnden, samt nämndens åtgärder i verksamhetsplanen visar att nämnden nått måloppfyllelse helt eller i hög grad för fem inriktningsmål och delvis för tre inriktningsmål. En överväldigande del av fullmäktiges uppdrag till nämnden och nämndens åtgärder är färdiga eller fortgår enligt plan. Ett fåtal uppdrag är försenade, dessa beskrivs i nämndens sammanställda analys och i särskild uppföljningsbilaga gällande kommunfullmäktiges mål och uppdrag samt nämndens åtgärder.

Uppföljning och avrapportering av nämndens internkontrollplan 2021

Samtliga tolv kontrollmoment från 2021 års internkontrollplan har varit föremål för granskning. Nio av kontrollmomenten var genomförda utan anmärkning, två med mindre anmärkning och en med anmärkning.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 3 februari 2022
- Bilaga 1, Ekonomiskt bokslut för 2021
- Bilaga 2, Äldrenämndens sammanställda analys 2021
- Bilaga 3, Verksamhetsplan och budget 2021 – 2023 – Uppföljning per december 2021
- Bilaga 4, Avrapportering av internkontrollplan 2021

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Äldrenämnden
Ekonomisk rapport

Datum:
2022-02-03

Diarienummer:
ALN-2020-00852

Handläggare:
Magnus Bergman-Kyllönen

Version/DokumentID:

Ekonomiskt bokslut för 2021

Äldrenämnden				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2021	Resultat		
		Bokslut 2021	Bokslut 2020	Helårsprognos 202108
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Vård och omsorg om äldre	2 012	3	51	10
varav öppna insatser	59	3	3	1
varav insatser enligt SoL och HSL	1 953	-1	48	9
Nämnden totalt	2 014	3	51	10
	KF-budget 2021	Bokslut 2021	Bokslut 2020	Helårsprognos 202108
Investeringar	8	12	4	8

Analys av resultatet för 2021

Äldrenämnden redovisar en positiv avvikelse mot budgetramen för 2021 på 3 miljoner kronor (+51 miljoner kronor år 2020). Budgetramen (kommunbidraget) 2021 från kommunfullmäktige var 2 014 miljoner kronor och nämndens nettokostnader uppgick till 2 011 miljoner kronor vilket betyder att nämnden hållit sig inom sin budget med ett överskott på ca 0,1 procent av budgetramen.

Nämndens överskott blev något lägre än vad årsprognosen per augusti visade. Främsta anledningarna till det var:

- det stora statsbidraget "Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer" tillika kommunbidraget för 2021 kunde nyttjas fullt ut kostnadsmässigt då indikationer om ett större ekonomiskt överskott än förväntat fanns efter sommaren 2021,
- högre volym och därmed högre kostnader än budgeterat inom särskilt boende,
- eskalering av Covid-19 pandemin under främst andra halvan av året vilket bidrog till högre kostnader utan statlig kompensation för specifikt dessa merkostnader.

Insatser enligt SoL och HSL redovisar i princip resultat enligt budget men lägre än i årsprognosen och i jämförelse med föregående år.

Nämnden har inför 2021 och under de senaste åren budgeterat och vidtagit resultatförstärkande åtgärder av relativt omfattande karaktär. Detta för att nå en budget i balans. Dessa vidtagna åtgärder tillsammans med nedan faktorer har bidragit i allt väsentligt till den positiva avvikelsen mot budget:

- högre externa intäkter än i budget (däribland avgiftsintäkter från brukare),
- lägre volym inom hemtjänst än i budget,
- retroaktiv statlig kompensation till följd av Covid-19 pandemin, som egentligen avsåg merkostnader för 2020 och som inte kompenserades då.

Resultatutveckling 2019–2021

Tabell 2. Resultaträkning för äldrenämnden 2019–2021

Äldrenämnden				
Resultaträkning (mkr)	Resultat 2021	Budget 2021	Resultat 2020	Resultat 2019
Försäljningsintäkter	1 315	1 362	1 297	1 226
Taxor och avgifter	156	153	149	140
Hyror och arrenden	74	76	75	77
Bidrag	194	60	147	89
Verksamhetens intäkter	1 738	1 651	1 668	1 531
Köp av huvudverksamhet	-1 845	-1 852	-1 790	-1 742
Kostnader för arbetskraft	-1 175	-1 212	-1 145	-1 064
Inhyrd personal	-83	-33	-46	-38
Lämnade bidrag	-78	-36	-9	-17
Lokalkostnader	-202	-200	-199	-225
Material	-130	-87	-120	-99
Övriga kostnader	-103	-111	-98	-101
Kommungemensamma kostnader	-127	-127	-122	-97
Verksamhetens kostnader	-3 744	-3 657	-3 529	-3 382
Avskrivningar	-6	-7	-5	-4
Verksamhetens nettokostnader	-3 749	-3 664	-3 534	-3 387
Kommunbidrag	2 014	2 014	1 917	1 848
Resultat	3	0	51	-8

Större avvikelser mot budgeterade intäkter och kostnader beror på statsbidrag och projekt som genomförts under året där alla delar och belopp inte var kända i detalj när budgeten för 2021 upprättades. Satsningarna påverkar både intäkter, lämnade bidrag, personalkostnader och övriga kostnader.

Redovisade intäkter 2021 överstiger budget med 87 miljoner kr, där 73 miljoner kr avser olika projekt och statsbidrag. Dessa intäkter möts av en lika stor kostnad och är därför inte resultatpåverkande för nämnden 2021.

Nämndens taxor och avgiftsintäkter för 2021 överstiger budget med 3 miljoner kronor, trots en delvis lägre volym inom hemtjänst. De högre avgiftsintäkterna härrör bl. a. till fler belagda platser än budgeterat inom vissa delar av särskilt boende. Dessutom har nämnden höjt avgifter för vissa insatser inom en följd av år vilket också bidragit till att avgiftsintäktsnivån kunnat bibehållas.

Kostnadsposten köp av verksamhet visar kostnaden för volymutvecklingen inom egen och extern regi för nämndens alla verksamheter. Kostnaden är 7 miljoner lägre än budget, där volymen inom särskilt boende har varit högre än budgeterat samtidigt som volymen inom hemtjänst har varit lägre. Netto har dessa volymökningar inom särskilt boende nästan varit likvärdig som volymminskningen inom hemtjänst varför kostnaderna för helåret för denna kostnadspost kan ses som nära budget.

Kostnader för egen arbetskraft är lägre än budget med 36 miljoner kronor, medan externt inhyrd personal (legitimerad personal) har en högre kostnad med 50 miljoner kronor än budget. Nämnden har fortsatta strukturella utmaningar med att rekrytera och behålla legitimerad personal, vilket fortsatt leder till höga kostnader för extern inhyring. Pandemin har under 2021 bidragit och påverkat det höga kostnadsläget mot budget för inhyrd legitimerad personal.

Övriga kostnader som har varit lägre än budgeterat (8 miljoner kronor) avser främst lägre kostnader för måltider inom egen regins särskilda boenden. Detta beror på lägre beläggning än budgeterat.

Resultat per kommunbidragsverksamhet 2021

Tabell 3. Resultat 2021 per verksamhet mot budget, årsprognos och föregående år

ÄLDRENÄMNDEN				
	Kommunbidrag	Bokslut	Helårsprognos	Bokslut
Belopp i miljoner kronor	2021	2021	202108	2020
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Ordinärt boende	825	31	38	32
Särskilt boende	1 128	-32	-30	16
Öppna insatser	59	3	1	3
Nämnden totalt	2 014	3	10	51

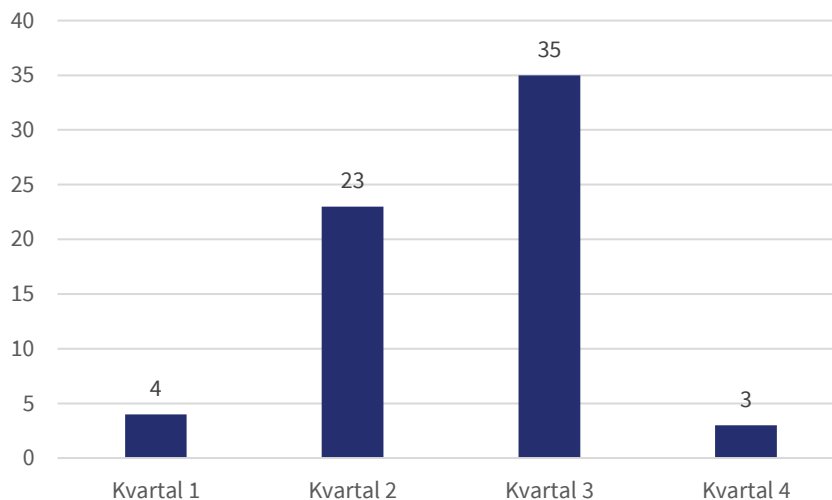
Av tabell 3 framgår att utfallet för nämndens största verksamhetsområde särskilt boende har 32 miljoner högre nettokostnader jämfört mot budgetramen. Främsta orsaken till detta är högre volym än budgeterat på vissa håll inom externa boenden, men också betydligt högre kostnader för inhyrd legitimerad personal. I jämförelse med föregående år har volymen ökat med 33 procent inom extern verksamhet samtidigt som beläggningsgraden inom egen regi varit förhållandevis låg. Det innebär en ökad nettokostnad eftersom nämnden förlorar hyresintäkter. Ett nytt externt vårdboende öppnade efter årsskiftet och blev i det närmaste fullbelagt, tidigare än budgeterat.

Verksamhetsområdet ordinärt boende har en positiv avvikelse med 31 miljoner kronor mot budget som härrör dels från en lägre volym inom hemtjänst än budgeterat, dels från tidigare års större resultatförstärkande åtgärder inom området.

Ersättningsmodellen inom hälso- och sjukvårdsområdet är också delvis knuten till volymen inom hemtjänst varför kostnaderna även för hemsjukvård har blivit lägre än budget. Gällande volymutvecklingen se vidare avsnitt 1.2.3. nedan.

Av diagram 1 nedan framgår resultatutvecklingen kvartalsvis 2021 för nämnden.

Diagram 1. Ackumulerat resultat per kvartal 2021 för äldrenämnden (miljoner kronor)

Av diagram 1 ovan framgår resultatutvecklingen ackumulerat per kvartal. Under de tre första kvartalen förbättrades resultatet för varje månad på grund av senarelagda satsningar. Under hösten startade ett flertal aktiviteter som härrör till de statliga medel äldrenämnden erhöll genom kommunbidraget. Det har bland annat inneburit:

- minskad andel delade turer inom särskilt boende,
- minskad andel timanställda,
- inköp av aktivitetsredskap till brukare,
- inköp av cyklar till hemtjänsten,
- förbättrad arbetsmiljö (däribland storstädning för verksamheter),
- utbildningssatsningar, t.ex. språkkompetens.

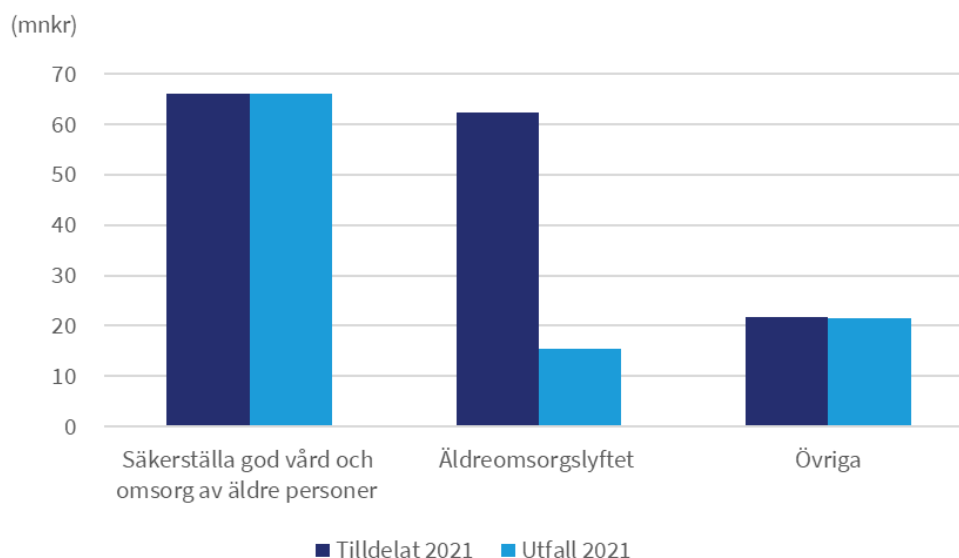
Även kostnaden för inhyrd personal har varit betydligt större under de sista månaderna av året under implementering av nytt verksamhetssystem.

Påverkan från Covid-19 på resultatet 2021

Nämndens egen regi har under 2021 tillhandahållit 15 miljoner kronor retroaktivt för 2020 års ansökta och beviljade kompensation för merkostnaderna till följd av pandemin. Dessa medel var inte med i budget inför 2021 då detta inte fanns information om vid budgetläggning. Till stor del har detta bidrag täckt de merkostnader som nämnden haft under 2021 och som inte har kunnat återsökas från Socialstyrelsen i år för till exempel skyddsmaterial och kohortvård.

Statsbidrag och aktiviteter 2021

Diagram 2. Statsbidrag 2021

Det största statsbidraget för äldrenämnden, ”Säkerställa god vård och omsorg av äldre personer”, uppgår till 66 miljoner kronor och har under 2021 utgjort majoriteten av nämndens kommunbidrag. Satsningar som har genomförts är bland annat färre delade turer, minskad andel timanställda samt utbildningssatsningar.

Äldreomsorgslyftet har nyttjats med 15 miljoner kronor och har inneburit att 146 medarbetare, både inom egen och extern regi, påbörjat vårdbiträde- eller undersköterskeutbildning.

Bland övriga statsbidrag finns bland andra ”Minska ofrivillig ensamhet och förbättrad demensvård” där bland annat aktiviteter på särskilt boende har anordnats. Satsningar för att utöka sjuksköterskekompetens har delvis kunnat finansieras av medel för God och nära vård.

Volymutveckling 2019 till 2021

Nedan visas volymutvecklingen 2019 till 2021 för nämndens två största verksamhetsområden, särskilt boende och hemtjänst.

Tabell 4. Antal belagda vårdboendeplatser *extern* regi

Extern regi (LOV)	2019	2020	2021
Tillgängliga platser	552	588	729
Belagda platser	491	496	662
Beläggningsgrad	89%	84%	91%

Tabell 5. Antal belagda vårdboendeplatser *egen* regi

Egen regi	2019	2020	2021
Tillgängliga platser	1001	1001	1044
Belagda platser	948	896	956
Beläggningsgrad	95%	90%	92%

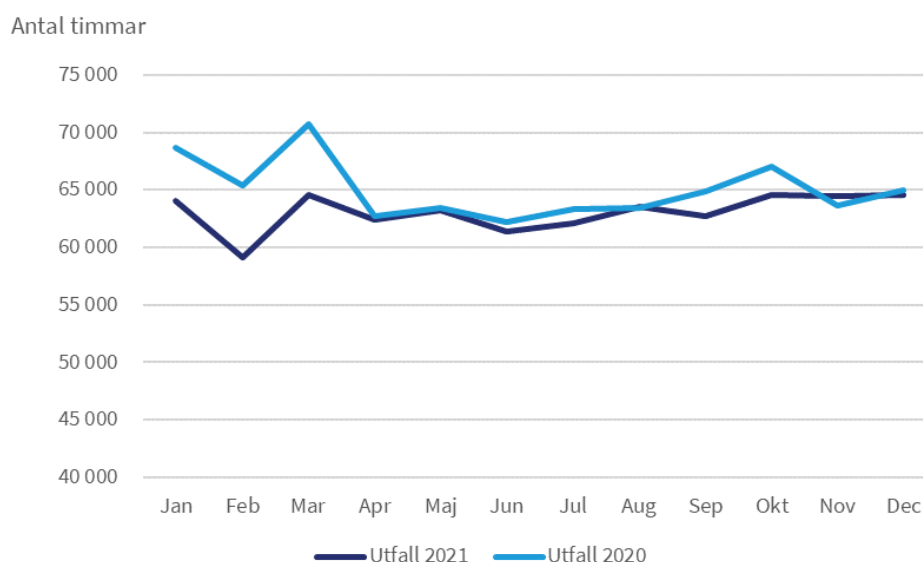
Av tabell 4 och 5 ovan så framgår att beläggningsgraden minskade med 5 procentenheter åren 2019 - 2020 för både egen och extern regi men från en olika hög nivå. Beläggningsgraden har under 2021 ökat med 7 procentenheter för extern regi respektive 2 procentenheter i egen regi.

Antalet belagda platser inom LOV har ökat med 33 procent (166 platser) under 2021 mot budgeterade 17 procent, i jämförelse med egen regin som haft en ökning med 7 procent. Ett nytt vårdboende öppnade tidigare än beräknat med 60 platser och ett tidigare befintligt vårdboende öppnade ytterligare 60 platser. Därutöver omvandlades ett RAM-upphandlat boende till regi inom LOV (40 platser).

Väsentligt att poängtera är att beläggningsgraden kan skilja sig relativt mycket mellan de enskilda vårdboendena inom respektive driftsform.

Under hösten har vårdboendet Sävjabus inom egen regi stängts ned enligt beslut. Nedläggningen var inte budgeterad då budgeten upprättades i ett tidigare skede. Den ekonomiska resultatpåverkan för nämnden är närmare 5 miljoner kronor i lägre kostnader för nämnden.

Tabell 6. Volym hemtjänst 2020 och 2021

Antal utförda timmar inom hemtjänst har under 2021 varit relativt stabil, även om det kan anas en liten ökning de tre sista månaderna. Totalt har timmarna 2021 varit 3 procent lägre än föregående år.

Sammanläggningen till en förvaltning 2021

Sammanläggning av omsorgs- respektive äldreförvaltningen under våren 2021 har medfört att resurser som helhet ej har behövts tillsättas i den utsträckning som eventuellt varit fallet med fortsatt två förvaltningar. Till exempel har förvaltningen haft ett gemensamt krisledningsstöd under 2021 i arbetet med pandemin.

Resultat egen regi och systemledning 2021

Tabell 3. Resultat egen regi 2021 mot 2020 och mot budget

Egen regi (mnkr)	Resultat 2021	Avvikelse mot budget	Resultat 2020
Verksamhetens intäkter	1 391	60	1 321
- varav försäljning m.m.	1 284	-47	1 262
- varav bidrag	108	106	59
Verksamhetens kostnader	-1 437	-51	-1 359
- varav personal	-1 097	34	-1 071
- varav inhyrd personal	-81	-49	-46
- varav material	-115	-35	-102
- varav övriga kostnader	-143	0	-140
RESULTAT	-46	9	-38
Överskott/underskott (%)	-3,3%		-2,9%

Egen regis utfall är 9 miljoner kronor bättre än budget men har på totalen en negativ avvikelse där resultatutfallet är markant olika mellan de olika avdelningarna.

Intäkterna för egen regi är 60 miljoner kronor högre än budgeterat. Merparten av detta avser statsbidragsintäkter där motsvarande kostnad finns under personal och material.

Avdelning särskilt boende

Egen regis största avdelning redovisar ett resultat på -4 miljoner kronor, vilket är i nivå med budget. Det negativa utfallet beror i huvudsak på det fortsatta behovet av inhyrd legitimerad personal som innebär högre kostnader än egenanställd personal. Viktigt att poängtera är att det skiljer sig resultatmässigt mellan olika vårdboenden. Några enheter har ett överskott samtidigt som några har ett underskott.

Avdelning hälso- och sjukvård samt Uppsala hjälpmedel

Avdelningen för hälso- och sjukvård redovisar ett resultat på -27 miljoner kronor, vilket är 3 miljoner lägre än budget. De satsningar som görs för att utöka sjuksköterskekompetensen har till viss del finansierats av statsbidrag vilket förbättrat resultatet något. Underskottet för avdelningen beror främst på de strukturella utmaningarna som finns gällande rekrytering och behålla legitimerad personal.

Avdelning ordinärt boende

Avdelningen ordinärt boende visar ett resultat på -15 miljoner kronor, vilket är 12 miljoner bättre än budget. Det beror främst på lägre personalkostnader inom öppen verksamhet där verksamhet hållits delvis stängd. Inom hemtjänsten har man haft möjlighet att optimera schemaplaneringen för personal då viss arbetstid har kunnat ägnats åt olika satsningar som finansierats av statsbidrag.

Tabell 4. Resultat systemledning 2021 mot 2020 och mot budget

Systemledning (mnkr)	Resultat 2021	Avvikelse mot budget	Resultat 2020
Verksamhetens intäkter	347	28	347
- varav taxor och avgifter	155	3	147
- varav hyror m.m.	107	-2	111
- varav bidrag	86	27	88
Verksamhetens kostnader	-2 313	-34	-2 174
- varav köp av huvud	-1 845	7	-1 790
<i>ordinärt boende</i>	-717	32	-717
<i>särskilt boende</i>	-1 093	-25	-1 038
<i>öppna insatser</i>	-35	0	-35
- varav lämnade bidrag	-78	-43	-9
- varav personal	-78	3	-74
- varav lokalkostnader	-189	0	-188
- varav övriga kostnader	-122	-2	-114
NETTOKOSTNADER	-1 966	-6	-1 828
Kommunbidrag	2 014	0	1 917
RESULTAT	48	-6	90
Överskott/underskott (%)	2,4%		4,7%

Intäkterna för systemledning är 28 miljoner kronor högre än budgeterat. Merparten av detta avser statsbidragsintäkter där motsvarande kostnad finns under lämnade bidrag, personalkostnader och övriga kostnader. Varken bidragsintäkten eller kostnaden finns med i budget då den inte var känd vid budgeteringstillfället.

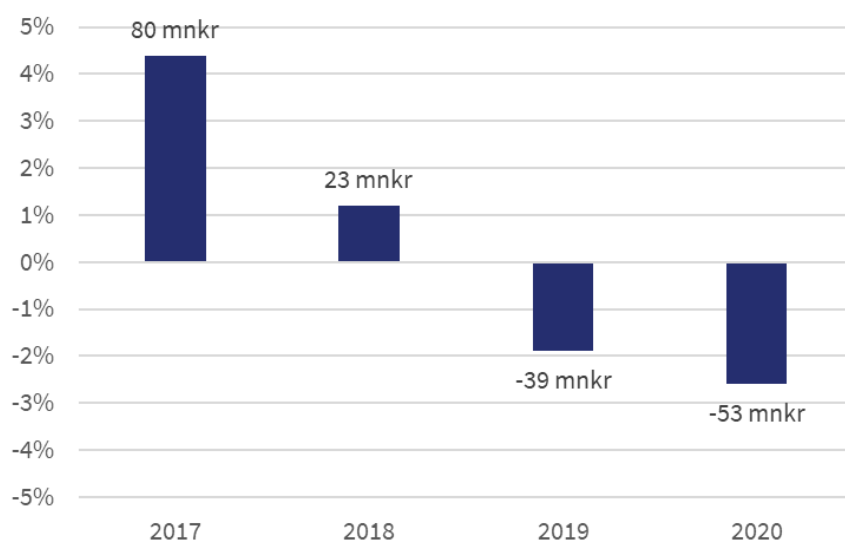
Köp av huvudverksamhet har en relativt liten avvikelse mot budget om 7 miljoner kronor. Noterbart är att kostnaden för ordinärt boende, där hemtjänst är den största verksamheten, har samma utfall 2021 som året innan vilket beror på lägre volymer då ersättningarna till utförare räknats upp (prisuppräknning). I budget antogs att volymerna åter skulle öka efter pandemin vilket inte har skett. Särskilt boende har tvärtemot ordinärt boende en större ökning inom extern regi än vad som var planerat i budget.

Kostnadsnivå över tid och avvikelse mot riket för Uppsala

I diagram 2 och 3 nedan redovisas hur nettokostnaderna (kostnader minus intäkter) utvecklats för Uppsala kommuns äldreomsorg mellan 2017 och 2021 utifrån dels vad kostnaderna bör vara givet genomsnittligt kostnadsläge i Sveriges kommuner som helhet, dels jämfört med Uppsalas egen kostnadsnivå över tid. Detta mått är standard att mäta kostnadsutvecklingen för riket i stort.

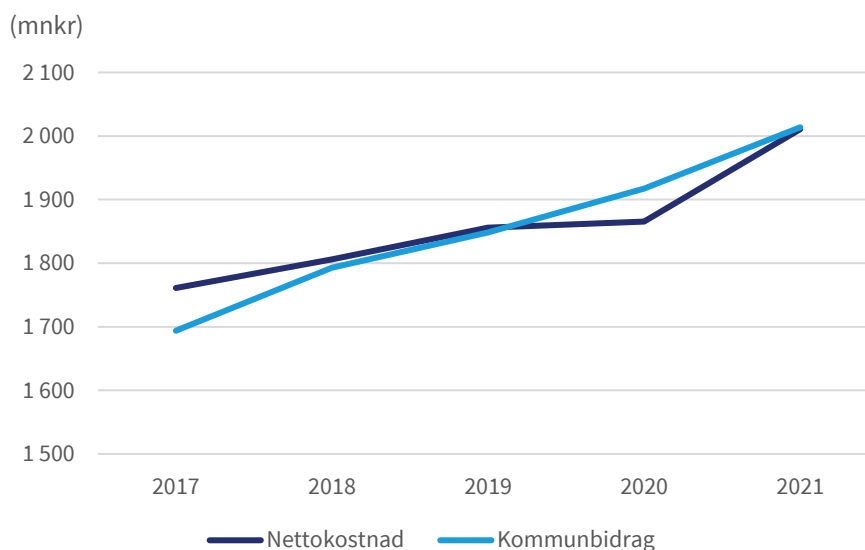
Nettokostnadsutveckling över tid och avvikelse mot referenskostnad

Diagram 2. Nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorgen i Uppsala kommun 2017 - 2020

Nettokostnadsavvikelsen, något förenklat i det här fallet Uppsalas egen kostnadsnivå (netto) för äldreomsorgen mot kostnaden i genomsnitt för landets samtliga kommuner (referenskostnad), har gått från en positiv avvikelse 2017 på drygt 4 procent, till en negativ avvikelse 2020 på -3 procent. Detta innebär att Uppsala 2017 hade en *högre* kostnad än rikets genomsnittliga kostnad, motsvarande 80 miljoner kronor mer än en genomsnittlig kommun, och 2021 hade en *lägre* kostnad med 53 miljoner kronor än rikets genomsnitt.

Utvecklingen kostnads- och avvikelsemässigt kan i huvudsak förklaras av ett omfattande resultatförstärkande åtgärdspaket under flera års tid både i form av åtgärder på intäktssidan som på kostnadssidan och dessutom inom flera olika områden.

Diagram 3. Nettokostnadsutveckling för äldrenämnden 2017 – 2021 mot kommunbidraget

En budget i balans innebär att nämndens nettokostnader inte överstiger kommunbidraget (budgetramen). Diagram 3 visar att äldrenämnden 2018 och 2019 hade en nettokostnadsnivå som var nära nivån för kommunbidraget. 2020 ökade kommunbidraget med motsvarande 4 procent medan nettokostnaden låg kvar på samma nivå som året innan. 2021 skedde en större ökning (8 procent) av både nettokostnad och kommunbidrag som en följd av att statsbidraget Säkerställa god vård och omsorg om äldre personer ingick i kommunbidraget.

Investeringar 2021

Total investeringsram var vid årets början 7,7 miljoner kronor för 2021. Sedan äskades under 2021 4 miljoner extra i investeringsmedel för 2021 med tanke på det mycket omfattande investeringsbehov som fanns inom vissa delar av bland annat särskilt boende egen regi. Genomförda investeringar per december var 11,7 miljoner kronor, alltså i enlighet med efterfrågade investeringsmedel.

Investeringarna fördelades enligt nedan:

- 7,1 miljoner kronor till avdelningen särskilt boende för inventarier
- 1,3 miljoner kronor till Uppsala hjälpmedel för diskmaskinskabinett
- 1,3 miljoner kronor till korttidsboende för inventarier
- 1,2 miljoner kronor till hemtjänsten för mobila liftar
- 0,8 miljoner kronor till myndighet för fastighetsåtgärder.

Vård- och omsorgsförvaltningen
Rapport

Datum:
2022-02-16

Diarienummer:
ALN-2020-00852

Handläggare:
Daniel Karlsson, Magnus Bergman-Kyllönen

Äldrenämndens sammanställda analys inför årsredovisningen

Viktiga händelser under året

Under året har omsorgsförvaltningen och äldreförvaltningen tillsammans bildat vård- och omsorgsförvaltningen utifrån kommunstyrelsens beslut och kommunens värdegrund. Den sammanhållna förvaltningen svarar mot både omsorgsnämnden och äldrenämnden med varsin myndighetsorganisation som samverkar kring gemensamma frågor samt anpassade nämndprocesser.

Flera insatser har genomförts under året för att stärka förutsättningarna för att arbeta tillsammans, vara nyskapande och göra skillnad.

Redan i januari 2021 startades en samlad krisledning upp som gav bättre förutsättningar att dela resurser och samarbeta i hela förvaltningen för att minimera smittspridning. Den nya förvaltningens ledningsgrupp tog också form, avdelningschefer fick lämna intresseanmälan och detta kompletterades med extern rekrytering. En stab formades, som inkluderar avdelningarna kvalitet och utveckling, regional och lokal samverkan samt systemledning i syfte att stärka den strategiska styrningen och helhetsbilden av verksamheten.

All hälso- och sjukvårdskompetens har samlats inom en avdelning för att bättre kunna möta relaterade utmaningar och den samlade kompetensen utvecklas successivt till en tydligare aktör mot externa parter, regionen, utförare och andra kommuner. Utföraravdelningarna hittar nya sätt att samarbeta, genomför gemensamma upphandlingar och arbetar mer i team med brukarens bästa i fokus. Även stödfunktionerna HR, kommunikation och ekonomi har under året kunnat formera om sina insatser och minska insatserna kopplat till att det nu är en förvaltning. Inför 2022

har ett underlag tagits fram som anger inriktningen så att teamarbete utifrån värdegrunden med brukares livskvalitet i fokus kan genomsyra hela förvaltningen.

Digitaliseringsarbetet på vård- och omsorgsförvaltningen har organiserats så att utsedda medarbetare kan arbeta mer fokuserat kring verksamhetsutveckling med fokus digital teknik. En styrgrupp för digitaliseringsfrågor har inrättats där fokus är information, diskussion och beslut i frågor avseende digitaliseringsinitiativ inom nämnden.

Äldrenämnden har beslutat om en utvecklingsplan för vård och omsorg. Utvecklingsplanen har tagits fram i gemensam beredning mellan förtroendevalda, fackliga organisationer, seniororganisationer och tjänstepersoner inom vård- och omsorgsförvaltningen. Utvecklingsplanen är femårig och vägleder i vad som särskilt behöver fokuseras på i kraftsamlingen för utvecklingen av en långsiktig och hållbar äldreomsorg. I samband med detta har även en välfärdsutvecklare rekryterats för att möjliggöra följsamheten till planen.

Måluppfyllelse under året

Äldrenämnden				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2021	Resultat		
		Bokslut 2021	Bokslut 2020	Helårsprognos 202108
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Vård och omsorg om äldre	2 012	3	51	10
varav öppna insatser	59	3	3	1
varav insatser enligt SoL och HSL	1 953	-1	48	9
Nämnden totalt	2 014	3	51	10

	KF-budget 2021	Bokslut 2021	Bokslut 2020	Helårsprognos 202108
	Investeringar	8	12	4

Äldrenämnden redovisar en positiv avvikelse mot budgetramen för 2021 på 3 miljoner kronor (+51 miljoner kronor år 2020). Budgetramen (kommunbidraget) 2021 från kommunfullmäktige var 2 014 miljoner kronor och nämndens nettokostnader uppgick till 2 011 miljoner kronor vilket betyder att nämnden hållit sig inom sin budget med ett överskott på ca 0,1 procent av budgetramen.

Nämndens överskott blev något lägre än vad årsprognosen per augusti föregående år visade. Främsta anledningarna till det var:

- det stora statsbidraget "Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer" tillika kommunbidraget för 2021 kunde nyttjas fullt ut kostnadsmässigt då indikationer om ett större ekonomiskt överskott än förväntat fanns efter sommaren 2021,
- högre volym och därmed högre kostnader än budgeterat inom särskilt boende,
- eskalering av Covid-19 pandemin under främst andra halvan av året vilket bidrog till högre kostnader utan statlig kompensation för specifikt dessa merkostnader.

Insatser enligt SoL och HSL redovisar i princip resultat enligt budget men lägre än i årsprognosen och i jämförelse med föregående år.

Nämnden har inför 2021 och under de senaste åren budgeterat och vidtagit resultatförstärkande åtgärder av relativt omfattande karaktär. Detta för att nå en budget i balans. Dessa vidtagna åtgärder tillsammans med nedan faktorer har bidragit i allt väsentligt till den positiva avvikelsen mot budget:

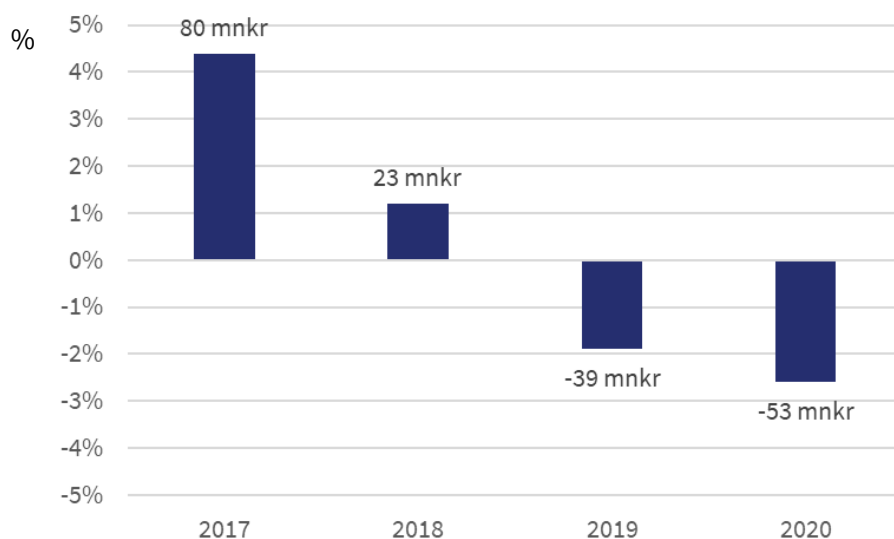
- högre externa intäkter än i budget (däribland avgiftsintäkter från brukare),
- lägre volym inom hemtjänst än i budget,
- retroaktiv statlig kompensation till följd av pandemin, som egentligen avsåg merkostnader för 2020 och som inte komparerades fullt ut då.

Nettokostnadsutveckling över tid och avvikelse mot referenskostnad

I diagram 1 nedan redovisas hur nettokostnaderna (kostnader minus intäkter) utvecklats för Uppsala kommuns äldreomsorg mellan 2017 och 2020 (som är det senaste året uppgifter finns om) dels utifrån vad kostnaderna bör vara givet genomsnittligt kostnadsläge i Sveriges kommuner som helhet (referenskostnad), dels jämfört med Uppsalas egen kostnadsnivå över tid. Detta mått är standard att mäta kostnadsutvecklingen för jämfört med riket i stort.

Diagram 1. Nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorgen i Uppsala kommun 2017 - 2020

Nettokostnadsavvikelsen, något förenklat i det här fallet Uppsalas egen kostnadsnivå (netto) för äldreomsorgen mot genomsnittet av landets samtliga kommuner (referenskostnad), har gått från en positiv avvikelse 2017 på drygt 4 procent, till en negativ avvikelse 2020 på -3 procent. Detta innebär att Uppsala 2017 hade en *högre* kostnad än rikets genomsnittliga kostnad, motsvarande 80 miljoner kronor mer än en genomsnittlig kommun, och 2021 hade en *lägre* kostnad med 53 miljoner kronor än rikets genomsnitt.

Utvecklingen kostnads- och avvikelsemässigt kan i huvudsak förklaras av ett omfattande resultatförstärkande åtgärds paket under flera års tid både i form av åtgärder på intäktssidan som på kostnadssidan och dessutom inom flera olika områden.

Inriktningsmål, uppdrag och åtgärder

Under år 2021 aviserades kommunfullmäktiges uppdrag utifrån nio övergripande inriktningsmål. Av dessa var samtliga aktuella för äldrenämnden utom ett som avsåg den pedagogiska verksamheten. I denna bilaga ges en sammanfattande beskrivning av måluppfyllelse och status för uppdrag och åtgärder. En mer utförlig beskrivning finns att läsa i bilaga 3. I denna bilaga finns även en beskrivning av de nämndmål som nämnden själv formulerat för att bidra till måluppfyllelse.

Utmaningar för att nå måluppfyllelse för nämnden har under år 2021 varit särskilt tydliga under inriktningsmålen 2 och 3.

Utmaningar har även funnits under inriktningsmål 4 och 8. Anledningen till detta har varit den pågående pandemin som bland annat försvårat förebyggande insatser för ökad folkhälsa och dialoger med medborgare och organisationer. Måluppfyllelsen bedöms dock ha stärkts jämfört med år 2020 då pandemiutmaningen var ännu större. Digitala insatser har dock använts för att i möjligaste mån bidra till måluppfyllelse. Förutsättningarna bedöms också vara goda för att så snart pandemiläget så tillåter kunna återstarta insatser och aktiviteter som pausats tillfälligt.

Nämndens grunduppdrag inryms i första hand under inriktningsmål 7. Bedömningen är att nämnden som helhet lyckats gott med ansvaret för sitt grunduppdrag under året.

Tabell 1: Måluppfyllelse i förhållande till inriktningsmål under 2021.

Inriktningsmål	Måluppfyllelse			
	Helt	I hög grad	Delvis	Ej uppfyllt
1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi		X		
2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i			X	
3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande			X	
4. Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet		X		
5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete		X		
6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande	<i>Ej aktuellt för äldrenämnden</i>			
7. Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet		X		
8. Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället		X		
9. Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala	X			
Totalt	1	4	3	0

Mängden uppdrag och åtgärder under fullmäktiges inriktningsmål framgår av tabell 2 och 3. Av dessa tabeller framgår även status för respektive uppdrag/åtgärder per sista december 2021.

Tabell 2: Status i fråga om olika uppdrag under inriktningsmålen för 2021.

Inriktningsmål	Status för uppdrag					
	Färdigt	Påbörjat	Väntar	Ej påbörjat	Försenat	Stoppat
1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi		2				
2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i					1	
3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande					1	
4. Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet		1				
5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete		1				
6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande						
7. Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	1	1				
8. Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället		1				
9. Uppsalas medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala		1				
Totalt	1	7	0	0	2	0

Tabell 3: Status ifråga om olika åtgärder under inriktningsmålen för 2021.

Inriktningsmål	Status för åtgärder					
	Färdigt	Påbörjat	Väntar	Ej påbörjat	Försenat	Stoppat
Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi		4				
Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i		1			1	
Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande		3			2	
Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet		4				
Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete	1	1				
Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande			Ej aktuellt för äldreutskottet			
Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	15	4			1	
Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället		2				
Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala	3	2				
Totalt	19	21	0	0	4	0

De uppdrag som var påbörjade men inte färdiga fortgår enligt plan under innevarande år, främst inom ramen för verksamhetsplan 2021 och/eller handlingsplan för äldrevänlig kommun. När det gäller de fåtal uppdrag som är försenade så ges en kort redovisning nedan:

Vässta kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Kommentar: Uppdraget är försenat och förväntas vara klart 2023. Uppdraget är påbörjat men flyter inte på enligt plan. Detta på grund av att nämndens deltagande i den kommunövergripande samverkan inte genomförts fullt ut. Nämndens arbete för att bidra till måluppfyllelse är inriktat på att förebygga och bekämpa kriminalitet, dels genom förebyggande kommunövergripande insatser, dels genom att bekämpa välfärdsbrottslighet.

Öka takten i klimatomställningen för att minska växtgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.

Kommentar: Uppdraget är försenat och förväntas vara färdigt 2023. Insatser har genomförts inom nämndens egna verksamheter för att nämnden ska kunna bidra till att kommunen når sina miljömål. Arbete för en klimatomställning pågår i nämndens verksamheter och kunskapen om återvinning och återanvändning har stärkts. Ytterligare insatser för fossilfrihet krävs dock inom externa verksamheter för att nämnden i högre grad kunna bidra till måluppfyllelse framöver

Utvecklingen över tid

Tablå1: Nyckeltal och indikatorer för årsredovisning.

Indikator	Nuvärde			Jämförvärde föregående år ¹	Jämförvärde liknande kommuner ²	Målsättning
	Totalt	Kvinnor	Män			
Ekonomiskt bokslut/resultat för nämnden 2021	3	-	-	51	-	>=0
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg (2020) %	-2,6 %	-	-	-1,9	0,7	>=0
Nettokostnad äldreomsorg, kr/invånare (2020)	8 545	-	-	8 547	9 692	-
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - besväras av ensamhet, andel (%) 2020	49	53	42	52	52	↘
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - besväras ofta av ensamhet, andel (%) 2020	11	12	10	14	12	↘
Antal seniorbostäder med gemensamhetslokal i Uppsala kommun (december 2021)	348	-	-	348	-	↗
Äldreomsorg i enskild regi, andel brukare % (2020)	38,8	-	-	41,7	19,0	-
Hemtjänst andel % ganska/mkt nöjda (2020)	85	84	85	86	89	↗
Särskilt boende andel % ganska/mkt nöjda (2020)	76	77	74	74	81	↗
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde (2020)	12	-	-	12	13	↘
Korttidsfrånvaro % (jan-okt 2021)	4,26	4,44	3,80	5,36	-	↘
Långtidsfrånvaro % (jan-okt 2021)	4,53	5,40	2,25	5,27	-	↘

Under 2021 uppvisar äldrenämnden ett positivt ekonomiskt resultat. Det ekonomiska bokslutet beskrivs utförligt i bilaga 1.

När det gäller den s.k. nettokostnadsavvikelsen, vilket något förenklat utgör kostnaden för äldreomsorgen jämfört med den statistiskt förväntade kostnaden, så har denna kraftfullt förbättrats under senare år. Värdet ligger nu under klart under 0.

De helhetsomdömen som under de senaste åren getts om äldreomsorgen, i Socialstyrelsens brukarundersökning, ligger i Uppsala kommun något lägre än genomsnittet för jämförbara kommuner. Skillnaderna är dock relativt små i procentenheter både mellan kommuner och över tid.

¹ Värde för Uppsala kommun föregående år

² Övägt medel för liknande kommuner (Västerås, Linköping, Örebro, Norrköping, Helsingborg, Lund, Umeå)

Gemensamt för en majoritet av samtliga kommuner är samtidigt att en överväldigande majoritet av de svarande uppger att de är ganska eller mycket nöjda med äldreomsorgen. Under år 2021 så fortgår arbetet med att öka frekvensen inom individuppföljningen för att kunna komplettera data från statistikdatabasen Kolada med egen verksamhetsstatistik utifrån brukarnas upplevelser.

När det gäller personalkontinuiteten så har Uppsala under de senaste åren genomgått en kraftfull förbättring och uppvisar numera en något högre grad av personalkontinuitet än liknande kommuner.

Den pågående pandemin har inneburit stora utmaningar inom nämndens verksamheter och för nämndens medarbetare. En följd av detta har varit en ökad sjukfrånvaro (både långtids- och korttidsfrånvaro) under år 2020 jämfört med år 2019. Under år 2021 har sjukfrånvaron åter minskat och långtidsfrånvaron är nu på samma nivå som innan pandemins början. Även korttidsfrånvaron har år 2021 minskat jämfört med föregående år men befinner sig fortsatt på en betydligt högre nivå än innan pandemins början. Nämnden kommer under kommande år att behöva prioritera insatser för att säkerställa att denna ökning inte permanentas när pandemin är över. Kartläggning av sjukfrånvarons orsaker och prioritering av insatser behöver särskilt beakta skillnaden i frånvaro mellan kvinnor och män, som är särskilt tydlig för långtidsfrånvaron.

Framtida utmaningar

Demografi och förändrade behov

Förbättrade levnadsförhållanden och förbättrad medicinsk behandling har resulterat i att livslängden i världen ökat kraftigt. De äldre ökar både numerärt och i relation till antalet personer i yrkesverksam ålder. En kraftig ökning av personer 80 år och äldre väntas i Uppsala under de närmaste åren. Under perioden 2021–2030 förväntas en ökning på närmare 5 600 personer eller motsvarande drygt 600 personer årligen. I denna åldersgrupp har för närvarande omkring var tredje någon form av insats och de utgör omkring 75–80 % av brukarna inom kommunens äldreomsorg.

Den förändrade demografiska strukturen innebär att behoven ökar i de personalintensiva verksamheterna, däribland äldreomsorgen. För att fortsätta tillhandahålla kvalitativa välfärdstjänster behöver kommunen tänka och arbeta annorlunda i framtiden till exempel avseende personalsituationen och arbetsvillkoren i äldreomsorgen. Innovationer, digitalisering, införandet av välfärdsteknik och en ökad samverkan såväl inom kommunkoncernen som med externa aktörer är åtgärder som kommunen kan vidta för att uppnå ett mer effektivt resursutnyttjande och ökad kvalitet.

Psykisk hälsa

Covid-19 pandemin har medfört ökade risker för psykisk ohälsa bland kommunens äldre. Som grupp har de äldre varit mer utsatta än befolkningen i sin helhet då de i högre grad rekommenderats att hålla fysiskt avstånd, i synnerhet i pandemins inledande skede. Samtidigt har nedstängningen av exempelvis seniorrestauranger och träffpunkter ytterligare ökat isoleringen inom målgruppen.

Konsekvenserna av covid-19 och samhällets smittskyddsåtgärder måste fortsätta beaktas och följas vid planering för insatser inom nämndens ansvarsområde. Dessa indirekta konsekvenser av covid-19 pandemin på folkhälsan kan komma att kvarstå under lång tid efter det att smittspridningen har kommit under kontroll. Alla aktörer behöver därför arbeta tillsammans för att utveckla insatser som stärker den psykiska hälsan och motverkar ofrivillig ensamhet och isolering.

På grund av att hälsoriskerna med att insjukna i Covid-19 ökar med stigande ålder har äldre personer, i ännu högre grad än övriga befolkningen, rekommenderats att hålla fysiskt avstånd till andra under pandemin. Konsekvenserna av pandemin och samhällets smittskyddsåtgärder måste därför fortsätta beaktas och följas vid planering för insatser inom nämndens ansvarsområde. Dessa indirekta konsekvenser av pandemin på folkhälsan kan komma att kvarstå under många år efter att smittspridningen har kommit under kontroll.

Digital transformation och innovation

Digital transformation och innovativa lösningar kan ge stora möjligheter till självständighet, delaktighet och inflytande för kommunens äldre. Den kan även ge goda möjligheter till utveckling av de vård- och omsorgsinsatser som erbjuds, så att de bättre stämmer överens med den enskildes behov och önskemål.

Den digitala utvecklingen bidrar till nya sätt att leva. Människors vardagssysslor och sociala umgänge sker alltmer med hjälp av den digitala tekniken. Tekniken skapar nya

marknads- och mötesplatser och ger en ökad frihet att vara verksam i och interagera oberoende av tid och rum. Samtidigt finns risk för ett digitalt utanförskap om inte alternativ finns för de äldre som inte kan eller aktivt väljer att inte ta del av ny teknik. Att vara digitalt exkluderad ger sämre förutsättningar för att leva ett bra liv.

För att möta det ökade antalet äldre är av stor strategisk betydelse att försöka påverka och optimera alla de faktorer som påverkar möjligheterna att leva ett hälsosamt liv i oberoende på äldre dagar i kommunen. Här är implementeringen av handlingsplanen för en äldrevänlig kommun centralt och i det, inte minst, möjligheten att skapa ett partnerskap med andra samhällsaktörer. Många påverkansfaktorer, till exempel sådant som rör kommunikationer och hälso- och sjukvård, ligger utanför det som kommunen fullt ut kan påverka.

Samhällsplanering och förebyggande insatser

Samhällsplaneringen behöver utformas för att öka tillgängligheten, inte bara i fysiskt avseende utan även för att ge tillgång till service och möjligheter till full delaktighet i samhällslivet. Äldrenämnden är en aktör bland flera inom samhällsplaneringen och behöver därför intensifiera sin medverkan och samarbetet med bland annat kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden. En viktig del i detta är att bidra med kunskap och underlag för att möjliggöra ett ökat utbud av anpassade äldrebostäder på den ordinarie bostadsmarknaden, exempelvis seniorbostäder och seniorbostäder med gemensamhetslokal. Fler sådana anpassade bostäder kan underlätta kvarboende i det egna hemmet och bidra till att skjuta upp mer omfattande vård- och omsorgsinsatser på särskilt boende.

Förebyggande och hälsofrämjande insatser kommer fortsatt att vara centrala för att, om möjligt, skjuta omsorgsbehov på framtiden och ge äldre möjligheter till ökad livskvalitet. Dessa insatser behöver utvecklas för att i ännu högre grad nå de personer där behovet är som störst. När det gäller de förebyggande insatserna är även samverkan med civilsamhället en viktig resurs som behöver utvecklas.

Särskilt boende

Andelen vård- och omsorgsboenden inom ramen för LOV har succesivt ökat i Uppsala under de senaste åren. Inom denna upphandlingsform så svarar utföraren inte bara för utförandet av omsorgen, utan även för fastigheten och annan tillhörande infrastruktur. Fri etableringsrätt råder. Under de senaste åren har utbyggnaden av vård- och omsorgsbostäder nästan uteslutande skett inom ramen för LOV och denna trend förväntas fortsätta under de kommande åren. Detta sammantaget utgör en utmaning för nämndens möjligheter att styra och planera utbyggnaden av vård- och omsorgsbostäder i kommunen framöver. För närvarande råder en betydande överkapacitet av platser, något som förväntas bestå under de närmaste åren. En utredning/översyn av boendeformer inom äldreomsorgen har tagit fram några övergripande förslag för att stärka kommunens rådighet inom området, oavsett framtida driftsformer.

I det befintliga beståndet av vård- och omsorgsboenden finns flera äldre fastigheter. Det är därför också viktigt att säkerställa att alla boenden är ändamålsenliga för att på ett effektivt sätt kunna bedriva en god vård och omsorg. Under 2022 kommer en granskning att genomföras av samtliga boenden i nämndens egen regi.

Under den pågående pandemin har antalet personer som ansökt om insatser i form av särskilt boende initialt varit lägre än förväntat. Antalet belagda platser i särskilt boende i december 2019 var 1 607. Framför allt som en följd av pandemin hade beläggningen i januari 2020 minskat till 1 460. I december 2021 hade sedan beläggningen ökat kraftigt till 1 672. Utvecklingen visar på svårigheterna att förutse behovsutvecklingen på kort och lång sikt, under och efter pandemin.

Lagändringar

Socialtjänstlagen

Hållbar socialtjänst är en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47), som nu bereds i Regeringskansliet. I betänkandet föreslås bland annat att socialtjänsten tydligare ska inrikta verksamheten mot förebyggande insatser samt att kommunerna ska få möjlighet att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning och biståndsbeslut. Därutöver föreslås att socialtjänstens verksamhet ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Sammantaget skulle förslaget till en ny socialtjänstlag innebära en omställning av socialtjänstens organisering, arbetssätt och metoder. Införande av ny Socialtjänstlag planeras ske i januari 2023.

Lag om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation

Regeringskansliet föreslår en ny lag om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Syftet är att det ska bli lättare för vård- och omsorgsgivare att dela personuppgifter med varandra. Patientdatalagens bestämmelser om sammanhållen journalföring förs över till den nya lagen. Likaså förs bestämmelser in om de delar av socialtjänstens verksamheter som gäller omsorg om äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Den nya lagen ökar möjligheten till närmare samarbete mellan olika huvudmän, såsom Region Uppsala och Uppsala kommun.

Hälso- och sjukvårdslagen

Utifrån regeringens utredning Samordnad utveckling för god och nära vård finns förslag på lagändringar som kommer att förändra utförandet av den kommunala hälso- och sjukvården. Det ena förslaget är att reglera patientlagen så att det lagstiftas att varje patient ska ha möjlighet till ett så kallat patientkontrakt och att det ska bli obligatoriskt för både regioner och kommuner att tillhandahålla patientkontrakt från och med år 2024.

Det andra förslaget är att i den nya bestämmelsen i Hälso- och sjukvårdslagen ska anges att regionen och kommunen ska säkerställa att utbildning sker inom den hälso- och sjukvård som den ansvarar för. Bestämmelsen införs i syfte att synliggöra utbildningens betydelse för kompetensförsörjning och för att möjliggöra att fler aktörer i hälso- och sjukvården medverkar i utbildningen.

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Äldrenämnden

Dokumentansvarig:
Daniel Karlsson

Datum:
2022-02-16

Diarienummer:
ALN-2020-00852

Verksamhetsplan och budget 2021 – 2023

Uppföljning per december 2021

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag	3
Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag.....	3
Inriktningsmål	4
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1 Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi	4
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2 Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i	5
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3 Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande	6
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4 Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet.....	7
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5 Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete.....	8
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7 Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	9
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8 I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället.....	12
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala.....	13
Uppföljning av äldrenämndens åtgärder	14
Särskilda frågor om coronapandemin.....	33

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag

Utifrån Mål och budget 2021–2023 arbetar äldrenämnden i tio uppdrag, sju nämndmål (fem nämndspecifika och två kommungemensamma) och 43 åtgärder.

I första avsnittet redovisar nämnden statusbedömning för kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag samt de sju nämndmålen, i det andra redovisas status på de åtgärder som nämnden beslutat om inom de tilldelade uppdragen.

Utöver ovanstående uppföljning beskriver nämnden kortfattat även vilka åtgärder för återgång efter pandemin som vidtagits och vilka utmaningar och möjligheter nämndens står inför under pågående pandemi.

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag

För varje inriktningsmål redovisas statusen för de uppdrag som hör till målet.

Uppdragets status redovisas med en färg och med ett årtal för när det beräknas vara genomfört.

Färgerna har följande betydelse:

Blått	Uppdraget är genomfört
Grönt	Arbetet med uppdraget går enligt plan
Gult	Arbetet med uppdraget är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Röd	Uppdraget genomförs inte

Inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1

Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Bedömningen är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen och nämndmålet till övervägande del har lett till önskat resultat.

Resultatförstärkande åtgärder är vidtagna, inte bara inför 2021 utan också åren dessförinnan, för att nå en budget i balans. Tillsammans med en lägre volym inom bland annat hemtjänst samt ej ännu helt kostnadsförda delar kopplat till statsbidrag 2021 bidrar detta i väsentliga delar till nämndens positiva ekonomiska resultat för året.

Utmaningar kvarstår gällande de fortsatt ökande och relativt omfattande kostnaderna för externt anlita legitimerad personal, vilket påverkats märkbart av pågående Covid-19 pandemi. Ett stort arbete har dock genomförts och resulterat i att ett antal nya sjuksköterskor har rekryterats.

Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi		
Uppdrag	Prognos	Status
<p>1. Genomföra en årlig kartläggning av hur nämndernas och bolagsstyrelsernas resurser kommer män och kvinnor tillgodo i syfte att omfördela resurser för att främja jämställdhet och likvärdighet.</p>	<p>Kommunövergripande projekt om jämställd biståndshandläggning pågår. Kartläggning i form av underlag är framtaget och delgett kommunledningskontoret. Helhetsbilden är att få omotiverade skillnader på kön förekommer, med undantag för främst anhörganställning.</p> <p>Uppdraget förväntas vara klart 2023.</p>	
<p>2. Förenklas företagens vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice.</p>	<p>För att förenkla för de externa utförare som nämnden köper tjänster av har de digitala tjänster som nämnden erhåller förbättrats. Exempelvis har utförarwebben utvecklats och tillgänglighetsanpassats så att det ska vara enkelt för utförarna att hitta den information de söker.</p> <p>En planeringsprocess har också inletts kring att utveckla innehållet i branschråden och utförardialogerna gentemot verksamhetscheferna i såväl egen regi som extern regi.</p> <p>Uppdraget förväntas vara klart 2023.</p>	

Nämndmål 1.1: Våra gemensamma resurser ska användas rätt

Nämnden står inför ett antal utmaningar under de kommande åren. Exempel på detta är demografin och därmed en förväntad volymökning generellt inom nämndens verksamheter, kostnader till följd av tomma platser inom särskilt boende, samt en osäkerhet om storleken på statsbidrag på sikt.

Ett stort arbete har genomförts och pågår fortsatt för att minska andelen externt anlitad legitimerad personal och ett antal nya sjuksköterskor har rekryterats. Kostnads- och kvalitetsjämförelser över tid och jämfört med andra kommuner har under hösten 2021 genomförts inom nämndens verksamhetsområden (hemtjänsten och särskilt boenden) med fokus på brukarnöjdhet. Fortsatt utveckling av arbetet kommer ske under 2022.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2

Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i 🌞

Bedömningen är att äldre nämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen till viss del lett till önskat resultat.

Nämndens insatser förväntas ha lett till en minskad oro hos individen och att samhällsekonomiska kostnader minskats. För att i ett större perspektiv möjliggöra att Uppsala ska vara tryggt att leva, verka och vistas i har ett arbete med att identifiera och analysera organisationens kritiska verksamheter, inklusive kritiska resurser och beroenden påbörjats. Detta i syfte att underlätta hur insatser ska prioriteras vid olika typer av kriser. En utvärdering av krishanteringen på förvaltningen under pandemin har genomförts och utifrån detta ska beredskapsplaner uppdateras. Ett kontinuerligt arbete sker för att upptäcka leverantörer som bryter mot lagen och medvetet försöker missbruka välfärdssystemet för ekonomisk vinning

Ovanstående inriktning förväntas leda till en minskad oro hos individen och att samhällsekonomiska kostnader minskar. Insatserna och åtgärderna behöver dock stärkas (främst inom den kommunövergripande samverkan inom utsatta områden) för att få fullt genomslag.

Uppdrag	Prognos	Status
Vässa kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.	Uppdraget är försenat och förväntas vara klart 2023. Uppdraget är påbörjat men flyter inte på enligt plan. Detta på grund av att nämndens deltagande i den kommunövergripande samverkan inte genomförts fullt ut. Nämndens arbete för att bidra till måluppfyllelse är inriktat på att förebygga och bekämpa kriminalitet, dels genom förebyggande kommunövergripande insatser, dels genom att bekämpa välfärdsbrottslighet.	

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3

Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande 🌱

Bedömningen är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen till viss del har lett till önskat resultat.

Fordonsflottan består nu endast av bilar som kan drivas av fossilfritt drivmedel. Nästa steg är att se till att dessa fordon i största möjligaste mån tankas med fossilfritt drivmedel. Äldrenämnden följer utfasningen av fossilbränsle och fossila plastprodukter genom antagna indikatorer. Dessa följs upp på årsbasis och redovisas i årsbokslutet.

Ytterligare insatser för fossilfrihet krävs dock inom externa verksamheter för att nämnden i högre grad kunna bidra till måluppfyllelse framöver. Detta för att nå målet om fossilfrihet för upphandlade transporter år 2023, samt 100 % ekologisk mat. Krav har lagts in i förfrågningsunderlag gällande fossilfria transporter, men systematisk uppföljning görs ännu inte.

Uppdrag	Prognos	Status
Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.	Uppdraget är försenat och förväntas vara färdigt 2023. Insatser har genomförts inom nämndens egna verksamheter för att nämnden ska kunna bidra till att kommunen når sina miljömål. Arbete för en klimatomställning pågår i nämndens verksamheter och kunskapen om återvinning och återanvändning har stärkts. Ytterligare insatser för fossilfrihet krävs dock inom externa verksamheter för att nämnden i högre grad kunna bidra till måluppfyllelse framöver.	

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4

Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Bedömningen är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen och nämndmålet till övervägande del har lett till önskat resultat.

Samarbete sker kontinuerligt i många avseenden med andra nämnder i Uppsala kommun och med Region Uppsala i samordnade insatser för att förbättra förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet för kommunens äldre. Insatser för att motverka ensamhet och social isolering har pågått och utvecklats kontinuerligt under året. Den pågående pandemin har inneburit att insatser till del fått bedrivas digitalt vilket inneburit att fullt genomslag för folkhälsa och livskvalitet inte kunnat nås. Den pågående pandemin har samtidigt inneburit att nya metoder utvecklats inom området, inte minst av och i relation till civilsamhället.

Uppdrag	Prognos	Status
Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap.	<p>Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023. Extratjänster finns inom delar av egen regins verksamheter.</p> <p>Från och med den 1 januari 2022 fasas dock extratjänster ut enligt regeringens instruktioner till Arbetsförmedlingen.</p> <p>Mot bakgrund av detta kommer nämnden behöva hitta nya vägar/insatser för att kunna bidra till snabbare etablering och integrering under kommande år.</p>	

Nämndmål 4.1: Kommunens äldre ska ges möjlighet att leva ett aktivt och självständigt liv

Äldrenämnden ska tillsammans med övriga kommunala och externa aktörer möjliggöra för kommunens äldre att kunna leva ett så aktivt och självständigt liv som möjligt. Förebyggande och tidiga insatser behöver i högre grad nå de äldre där behovet av dessa insatser är som störst. Därigenom kan också behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser minska.

Äldrenämnden samordnar implementeringen av handlingsplanen för en äldrevänlig kommun och genomför de åtgärder där nämnden är ansvarig. Huvuddelen av de aktiviteter som ÄLN är delaktiga i att genomföra i handlingsplanen är påbörjade, dock är en del åtgärder satta i vänteläge eller bedrivs digitalt som en följd av restriktionerna för fysiska möten på grund av den pågående pandemin.

Insatser för att motverka ensamhet och social isolering har pågått och utvecklats kontinuerligt under året. Det handlar främst om utvecklad samverkan och dialogforum med civilsamhället. Nämnden ger även ekonomiskt stöd till och samverkar med ideella organisationer med syfte att motverka ensamhet.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5

Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Bedömningen är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen och nämndmålet till övervägande del har lett till önskat resultat. Utredningsarbete för att belysa äldres behov på den ordinarie bostadsmarknaden har genomförts i samverkan med andra kommunala parter och fortgår under år 2022.

Uppdrag	Prognos	Status
Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023. Egen regin har ett etablerat samarbete med den kommunala dagliga verksamheten. Flera verksamheter har utbyte av varandra, kring bland annat serviceinsatser.	

Nämndmål 5.1: Ökat utbud av alternativa boendeformer för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden

Stora inlåsnings effekter på bostadsmarknaden skapar hinder för äldre att byta boende till något mindre och mer tillgängligt. Detta drabbar inte minst äldre som önskar flytta till en mindre, mer tillgänglig lägenhet med små underhållsbehov. Allra mest drabbade är ensamstående äldre kvinnor, som generellt har lägre inkomster och utgör en större andel av ensamhushållen än äldre män.

Det behövs därför fler olika boendelösningar och nya boendeformer som motsvarar behoven. För äldre personer behöver perspektiven vidgas till att gälla hela boendekedjan. Det vill säga allt från tillgänglighet i ordinarie bostäder, seniorbostäder med gemensamhetslokal, till utformning av vård- och omsorgsboenden.

Vård- och omsorgsförvaltningen har i samverkan med kommunledningskontoret genomfört en utredning gällande särskilda boendeformer för äldre. Utredningsuppdraget gavs i augusti och ska redovisas i nämnd och kommunstyrelse innan årsskiftet. Utredningsuppdraget ska även studera hur en mellanboendeform, till exempel trygghetsboende, kan möta individernas efterfrågan och komplettera omsorgserbjudandet till de äldre invånarna.

Vård- och omsorgsförvaltningen har även, i samverkan med flera andra kommunala aktörer, under hösten 2021 genomfört en äldreboendeenkät avseende äldres boendepreferenser. Analys och presentation av resultat genomförs under första halvan av 2022.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7

Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Prognosen för utfallet i slutet av 2021 är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen och nämndmålet till övervägande del lett till önskat resultat. Delade turer har tagits bort i egen regins verksamheter och insatser har genomförts för att säkerställa språkkunskaper inom vård och omsorg. Under hösten har arbetet med att minska andelen timanställda inom ordinärt boende och särskilt boende intensifierats.

All hälso- och sjukvårdskompetens har under året samlats inom en avdelning på vård- och omsorgsförvaltningen, vilket gett samverkansvinster och ökat kompetensutbyte hos legitimerad personal. Arbeta pågår också med att ta fram ett ramverk och genomföra en upphandling för breddinförande av trygghetsskapande teknik.

Inom ramen för *God och nära vård* har strategier för verksamhetsutveckling och samverkan, både internt inom kommunen och tillsammans med Region Uppsala, tagits fram i syfte att samordna vård- och stödverksamhet som ökar individens hälsa och välbefinnande. Det finns även en brukarreferensgrupp där bland andra äldreombudsman, brukarombud Funktionsrätt och UPS är representerade.

17: Utredda förekomsten av delade turer och genomföra ett pilotprojekt i syfte att möjliggöra sammanhållna arbetsdagar. (KS och ÄLN)	Uppdraget är färdigt. Samtliga ofrivilliga delade turer har tagits bort under året.	
Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentorer för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom vård och omsorg. (OSN, ÄLN och AMN)	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023. Språkombud och språkstödjare fungerar som ett levande arbetssätt inom framför allt hemvården, men det finns även i övriga verksamheter. Via äldreomsorgslyftet får också ett flertal medarbetare möjlighet att utveckla sina språkkunskaper på betald arbetstid. Det långsiktiga målet är att snabbare kunna inkluderas i nämndens verksamheter genom att få stöd och utveckling av sin språkförmåga.	

Nämndmål 7:1. Jämlik och patientsäker hälso- och sjukvård

Organisation, ledning och styrning på förvaltningen

Genom organisationsförändring och verksamhetsutveckling har processerna för ledning och styrning inom hälso- och sjukvården utvecklats och effektiviserats. All hälso- och sjukvårdskompetens har under året samlats inom en avdelning på vård- och omsorgsförvaltningen, vilket ger samverkansvinster och ökat kompetensutbyte hos legitimerad personal. Under 2022 kommer ett arbete påbörjas för att ta fram specifika indikatorer i syfte att förtydliga hälso- och sjukvårdens innehåll, omfattning, kvalitet och effektivitet samt för att möjliggöra jämförelser och följa omställningen till en nära vård.

Vårdhygien och smittspridning

Ett omfattande arbete har utförts i samarbete med Region Uppsalas arbete för vårdhygien. Fokus har legat på följsamhet av basala hygienrutiner och att detta ska mätas och registreras. Följsamheten kring detta har en positiv trend och arbete fortgår.

Samtliga medarbetare och chefer har gått utbildning i basala hygienrutiner och det finns utsedda hygienombud i verksamheterna.

För att minska smittspridning och möjliggöra vaccination mot covid-19 har nämnden haft ett tätt samarbete med Region Uppsala, både vad gäller planering, utförande och informationsinsatser.

Överenskommelse om god och nära vård

Under året har äldrenämnden bidragit med kompetens inom ett flertal utvecklingsarbeten. Dessa är bland andra; geografisk indelning av kommande noder för vårdcentrum i Uppsala, styrning och ledning av vårdcentrum, förstärkt geografiskt hälsoupdrag och digitala processer för att stärka egenvård.

Det pågår en utveckling av hälsosystemets struktur med inriktning på vårdcentrum. Målet för ett vårdcentrum är att bidra till bättre och mer jämlik hälsa samt skapa förutsättningar för en god och nära vård för individer med komplexa behov. Målet är att utveckla förmågan att leda och styra verksamheter i samverkan mellan huvudmän och arbeta sammanhållet utifrån individens fokus. Inom ramen för genomförandeprojektet finns ytterligare fem delprojekt som kommer att fortgå under år 2022:

- närvårdsplatser,
- teamsamverkan mellan regional/kommunal primärvård inklusive tillgång till medicinsk kompetens i form av rådgivande läkarstöd,
- barnmedicin och psykisk hälsa vuxna.

Rehabilitering

För att säkerställa att insatser av rehabilitering och förebyggande arbete håller god kvalitet har en medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) rekryteras. I samband med detta initierades även ett projekt avseende behandling och rehabilitering för patienter med Postcovid. Under 2022 kommer ytterligare en MAR att rekryteras.

Utskrivningsprocessen

Arbetet för en förbättrad samverkan i utskrivningsprocessen fortgår för att säkerställa vård- och omsorgsbehovet. Samverkan mellan hemsjukvård och biståndshandläggare är förbättrad. Patienter ligger inte kvar i slutenvård längre än nödvändigt. Vård- och omsorgsförvaltningens kostnader för utskrivningsklara har minskat. Effekten förväntas kvarstå.

Verksamhetssystem och kommunikationsverktyg

På vård- och omsorgsförvaltningen har verksamhetssystemet Lifecare införts. Systemet förväntas öka möjligheterna för samverkan mellan olika vårdgivare. I samband med detta har även utbildning i och implementering av klassifikation av vårdåtgärder (KVÅ) genomförts. Klassifikationen möjliggör att beskrivning av vårdens innehåll blir enhetlig och ger underlag till statistisk beskrivning av vårdens innehåll. Arbetet med att förbereda för implementering av nytt kommunikationsverktyg för samverkan mellan aktörer inom Region Uppsala och länets kommuner från nuvarande system Prator till Cosmic Link har fortgått under året. Datum för driftsättning beräknas till mars år 2022, men implementeringsaktiviteter bedöms behöva fortsätta under året.

Nämndmål 7:2. En trygg vård och omsorg med hög kvalitet

Arbetet för ökad volym i antalet genomförda individuppföljningar av brukarens upplevelse av kvalitet i utförandet av biståndet fortlöper. Kvaliteten på maten på särskilt boende förväntas öka med införandet av det centraliserade köket på Bolandsskolan, därtill har nya riktlinjer för mat och måltider arbetats fram och beslutats i äldrenämnden under hösten. Utbildning i tjänstedesign för nämndens medarbetare har genomförts under året.

Pandemin har inneburit stora konsekvenser för både äldre personer och för äldrenämndens verksamheter. Verksamheterna har varit tvungna att anpassas och ställas om för att minska smittspridning. Den snabba digitala omställningen har också påverkat samhället i stort. Utmaningen med att använda digitala verktyg har blivit mer påtaglig då allt fler samhällstjänster utförts digitalt.

Under hösten har arbetet med att minska andelen timanställda inom ordinärt boende och särskilt boende intensifierats. I en jämförelse februari 2020 mot november 2021 har nämnden minskat andelen timanställda inom särskilt boende med ca 6% (enligt instruktion/riktlinjer från Socialstyrelsen). Yrkesgrupper som är inkluderade i detta är, vårdbiträden, undersköterskor och legitimerad personal.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8

I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Bedömningen är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen till övervägande del lett till önskat resultat.

Att delta i det som händer i samhället är en rättighet och en förutsättning för en demokrati, men förutsättningarna att utnyttja sina demokratiska rättigheter är inte jämnt fördelade. Nämnden ska därför, i samverkan med andra kommunala och externa aktörer, utveckla arbetet med att öka alla samhällsgruppers deltagande, genom olika typer av dialogforum. Delaktighet och inkludering ska stärkas genom att motverka ålderism och digitalt utanförskap bland nämndens målgrupper och stärka dialogen med medborgare och civilsamhället.

Ett flertal insatser för att stärka inkluderingen och delaktigheten har genomförts under året, även om pandemin också inneburit utmaningar för dialog och samverkan med medborgare och organisationer. Såväl nämndens verksamheter som det omgivande samhället har varit tvungna att anpassa och ställa om för att minska smittspridning. Utmaningen med att använda digitala verktyg har också blivit mer påtaglig då allt fler samhällstjänster utförts digitalt.

<p>Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.</p>	<p>Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023. Arbetet med kraftsamling för framtiden äldreomsorg och framtagande av nämndens plan för välfärdsutveckling har skett i samverkan med pensionärsrörelsen och fackliga organisationer. Samverkan sker med och ekonomiskt stöd ges till föreningar som erbjuder insatser för äldre i digitalt utanförskap.</p> <p>Medborgardialoger och andra dialoger med ex. pensionärsorganisationer har i huvudsak varit pausade under pandemin.</p>	
--	--	--

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9

Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Bedömningen är att äldrenämndens åtgärder inom de tilldelade uppdragen och kommunövergripande nämndmål lett till önskat resultat.

Uppdrag	Prognos	Status
Stärka den strategiska och operativa kompetensförsörjningsplaneringen för kommunen som arbetsgivare med fokus på bristyrken. (KS, UBN, ÄLN, OSN, KTN och AMN)	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara färdigt 2023. Nämnden har under hösten påbörjat arbetet med det kommungemensamma verktyget för kompetensförsörjningsplanering. Verktöget och arbetssättet är en viktig del i att kunna arbeta mer strategiskt och systematiskt med kompetensförsörjning där målet är att kompetensförsörjningsplaneringen ska bli en naturlig del av verksamhetsplaneringen.	

Kommunövergripande nämndmål: Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling och medledarskap

Chefer har deltagit i förvaltningens ledarutvecklingsprogram och utbildning i välfungerande arbetsgrupper, konflikthantering och samtal och dialoger har genomförts. I juni genomfördes en insats för nämndens chefer i förändringsledning. Syftet med denna insats var att stärka chefernas kunskap och förståelse om att leda i förändring, vikten av förändringskommunikation samt att ge cheferna konkreta tips på verktyg.

I ledningsgrupper och på ledarträffar belyses också vikten av ett tillitsbaserat ledarskap, att det handlar om en kultur som bygger på tillit och på vikten av medledarskap, att ge och kunna få ta ansvar och på så sätt växa och utvecklas. I olika forum betonas och diskuteras också vikten av att som chef kunna leda i förändringsarbete.

Utöver detta program pågår just nu också planering av en ledarutvecklingsinsats för första linjens chefer genom äldreomsorgslyftet. Nämnden planerar också för utbildningsinsatser inom ledarskap för medarbetare i arbetsledande ställning. För att öka kunskap och förståelse hos medarbetarna om metodstöd för att utveckla innovativa lösningar i offentlig sektor har kurser i tjänstedesign hållits.

Kommunövergripande nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv

Sjukfrånvaro visar sedan årsskiftet en positiv trend, både korttidssjukfrånvaron och långtidssjukfrånvaron minskar. Sjukfrånvaron följs upp regelbundet exempelvis i månadsuppföljningar och i samverkan med fackliga parter. Vidare förs regelbunden dialog och uppföljning i nämndernas ledningsgrupper där behov av extra insatser diskuteras. Omtankesamtal för att fånga tidiga signaler på ohälsa är av stor vikt.

Uppföljning av äldrenämndens åtgärder

Nedan beskrivs status på de åtgärder som äldrenämnden beslutat om utifrån tilldelade uppdrag i Mål och budget 2021–2023.

Åtgärdernas status redovisas enligt följande färgmarkering:

Blått	Åtgärden är genomförd
Grönt	Arbetet med åtgärderna går enligt plan
Gult	Arbetet med åtgärden är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Röd	Åtgärden genomförs inte

1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Uppdrag: Genomföra en årlig kartläggning av hur nämndernas och bolagsstyrelsernas resurser kommer män och kvinnor tillgodo i syfte att omfördela resurser för att främja jämställdhet och likvärdighet.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Medverka i kommunövergripande projekt om kartläggning och fördelning av resurser för jämställd biståndshandläggning.	Kommunövergripande projekt om jämställd biståndshandläggning pågår. Kartläggning i form av underlag är framtaget och delgett kommunledningskontoret. Helhetsbilden är att få omotiverade skillnader p g a kön förekommer, med undantag för främst anhöriganställning.	

Uppdrag: Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Säkerställa att utförare inom nämndens verksamheter bemöts effektivt och med god tillgänglighet och service	För att förenkla för de externa utförare som nämnden köper tjänster av har de digitala tjänster som nämnden erhåller förbättrats. Exempelvis har utförarwebben utvecklats och tillgänglighetsanpassats så att det ska vara enkelt för utförarna att hitta den information de söker. En planeringsprocess har också inletts kring att utveckla innehållet i branschråden och utförardialogerna gentemot verksamhetscheferna i såväl egen regi som extern regi.	

Nämndmål 1.1: Våra gemensamma resurser ska användas rätt

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Minska nettokostnaderna för inhyrd personal samt minska antalet inhyrd personal	Ett stort arbete har genomförts och resulterat i att ett antal nya sjuksköterskor har rekryterats. Dock har den pågående pandemin inneburit att det fortsatt funnits ett stort antal inhyrda medarbetare i verksamheterna. Under 2021 har dock arbetet gått framåt och pågår såväl inom hemsjukvården som på egen regins särskilda boenden. På exempelvis Svartbäcksgården har alla legitimerade tjänster tillsatts under året.	
2. Fortsätta utveckla analysarbetet gällande kostnads- och kvalitetsjämförelse	<p>Kostnads- och kvalitetsjämförelser över tid och jämfört med andra kommuner har under hösten 2021 genomförts inom nämndens verksamhetsområden (hemtjänsten och särskilt boenden) med fokus på brukarnöjdhet. Fortsatt utveckling av arbetet under 2022.</p> <p>Ett teambaserat och tvärfunktionellt analysteam har inrättats för att säkra in- och utdata för korrekta beslutsunderlag. Under 2021 har teamet främst inventerat stora delar av den statistik som tas fram idag, både för interna och externa mottagare.</p>	

2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Uppdrag: Vässa kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Stärka äldreperspektivet i det brottsförebyggande arbete i samverkan med övriga kommunala aktörer och polisen, exempelvis i arbetet med handlingsplan Gränby/Kvarngärdet och inom ramen för samverkansarbetet mellan kommunen och polisen	<p>Nämnden är delaktig i förebyggande insatser, såsom bevakande av äldreperspektivet i det trygghetsskapande arbetet inom ramen för handlingsplanerna Gränby-Kvarngärdet och Gottsunda-Valsätra. Konkret exempel allaktivitetshus i Gottsunda- och Gränbyskolorna.</p> <p>Hemvården inom egen regin har tidigare deltagit inom ramen för projektet Gottsunda-Valsätra men inte bjudits in till någon ytterligare samverkan under år 2021.</p> <p>Punktinsatser inom det digitala området, utbildningsinsatser och informationsinsatser för att förebygga brott planeras tillsammans med civilsamhället och konsument Uppsala.</p>	
2. Utveckla arbetet för att upptäcka leverantörer som bryter mot lagen och medvetet försöker missbruka välfärdssystemet för ekonomisk vinning	Uppföljningsarbetet för att upptäcka leverantör som bryter mot lagen för egen vinning har utvecklats och är fortsatt prioriterad år 2022. Förvaltningen deltar även i det kommunövergripande nätverket mot välfärdsbrott.	

3: Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Uppdrag: Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Säkerställa att tankning av fordon görs fossilfritt, samt utveckla ruttoptimering och byta ut bilar mot elcyklar. (Gäller endast nämndens egna verksamheter)	<p>Arbetet pågår alltjämt, vid byte av bil väljs det mest miljövänliga alternativet. Alla resor som kan göras fossilfritt görs också så. Hemvården arbetar aktivt med att ständigt utveckla planering och ruttoptimering.</p> <p>Vid byte av fordon så väljs fossilfria fordon. Arbetet med att nå fossilfrihet sker tillsammans med fordonservice.</p> <p>Verksamheterna väljer att använda cykel i första hand och under 2021 har cykelflottan uppdaterats med Vässlor och elcyklar.</p>	
2. Öka andelen ekologisk mat i de verksamheter som finansieras av nämnden	<p>Tack vare förbättrade avtal har verksamheterna inom egen regin kunnat öka andelen ekologiska livsmedel under året. Följsamheten gällande avtal har förbättrats vilket även det bidrar till en positiv utveckling. I samarbete med Måltidsservice och i inköp i stort väljs ekologiska alternativ när de erbjuds.</p> <p>När det gäller externa utförare är åtgärden ej påbörjad. Gentemot externa utförare finns svårigheter kopplade till nämndens möjligheter att öka andelen ekologisk mat för brukarna, utifrån miljö- och klimatprogrammets mål om 100 procent ekologiska livsmedel. Detta på grund av att de leverantörer som de externa utförarna använder sig av idag inte erbjuder 100 % ekologiskt. Dialog har förts med utförarna om denna problematik och tydligare styrning kan behövas för åtgärdens genomförande.</p>	
3. Genom systematisk uppföljning av kraven inom ramen för valfrihetssystemet för hemvård säkerställa att andelen förnybar energi vid transporter succesivt ökar och bidra till att kommunen når klimatmålen år 2023 (Gäller endast externa utförare)	<p>Krav har lagts in i förfrågningsunderlag men systematisk uppföljning görs ännu inte.</p>	
4. Fortsätta fasa ut fossila plastprodukter för att uppnå en halvering i klimatpåverkan från plast 2023 jämfört med plastinköpen 2018.	<p>Arbetet fortgår inom egen regin och framför allt dagverksamheterna har varit del i projektet. Verksamheterna minskar succesivt sin användning av plastprodukter. Under pandemin har dock användningen av plastprodukter varit mycket stor.</p> <p>Under våren 2021 har digitala föreläsningar om utfasning av plastprodukter hållits och mer än hälften av alla miljöombud på vård- och omsorgsförvaltningen har deltagit i utbildningssatsningen. Majoriteten av alla</p>	

	verksamheter har även genomfört en plastkartläggning och påbörjat sitt arbete med att minska på den fossila plasten. Det kräver stora omställningar i flera verksamheter för att kunna hantera förändringen vilket i vissa fall påverkar utfallet.	
--	--	--

4: Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Uppdrag: Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Möjliggöra för extratjänster inom nämndens verksamheter	<p>Som ett led i arbetet med integration och inkludering och för att bidra till att höja kvaliteten inom nämndens verksamheter har nämnden tidigare anställt medarbetare inom ramen för extratjänster inom hemvården och särskilt boende. Detta har bidragit till att stärka långtidsarbetslösas och nyanländas position på arbetsmarknaden. Extratjänster finns inom delar av egen regins verksamheter.</p> <p>Från och med den 1 januari 2022 fasas extratjänster ut enligt regeringens instruktioner till Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen får inte fatta nya beslut om anvisning till extratjänster från och med den 1 januari 2022. Redan fattade och pågående beslut påverkas inte.</p> <p>Mot bakgrund av detta kommer nämnden behöva hitta nya vägar/insatser för att kunna bidra till snabbare etablering och integrering under kommande år.</p>	

Nämndmål 4.1: Kommunens äldre ska ges möjlighet att leva ett aktivt och självständigt liv

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Samordna implementeringen av handlingsplanen för äldrevänlig kommun och genomföra de åtgärder där äldrenämnden är huvudansvarig, exempelvis uppsökande verksamhet för att motverka ensamhet och social isolering	<p>Ett stort antal aktiviteter pågår/har genomförts inom ramen för handlingsplanen, exempelvis:</p> <ul style="list-style-type: none"> Trestegsevent för äldre genomförs under höst-vår. Internationella äldredagen 1 oktober, 60+mässan i november och mässa för äldre på UKK i mars. Internationella dagen för äldre genomfördes 1 oktober. Digital sändning och aktiviteter tillsammans med föreningslivet på flertalet av de kommunala träffpunkterna. Mobil träffpunktsverksamhet genomfördes på två platser på landsbygderna. Mässa för äldre planeras 23 mars på UKK, planeringsarbete pågår 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Utvecklade samverkansformer med civilsamhället, ex. SISU för ökad utevistelse (fysisk och social aktivitet). • Samverkan med Röda Korset för att stötta personer i att återgå till kommunala stödinsatser efter vaccinering. • I samverkan med UPS kommer pilotprojekt med äldreambassadörer genomföras under 2022. Inriktningsbeslut taget i nämnd. Konzeptet med äldreambassadörer kan även bidra till ökad inkludering för målgruppen äldre med utländsk bakgrund. Underlag har tagits fram för att säkra möjligheten till kontakt med äldre personer med annat språk än svenska inom ramen för projektet. • Kortfilmer framtagna om utbud för äldre inom främst fysisk aktivitet i samverkan med IFN och Destination Uppsala. • Film för den finska minoriteten på finska och svenska om förebyggande och biståndsbedömda insatser framtagen och publicerad på kommunens hemsida. Även informationsbrev har skickats ut • Äldrebestadsenkäten framtagen, utskickad och insamlad. Inom ramen för arbetet med enkäten har insatser genomförts för att inkludera målgruppen äldre med utländsk bakgrund. Enkäten översattes till engelska, finska, persiska och arabiska. Enkäten har utformats med hänsyn bland annat till äldre med utländsk bakgrund. Kompletterande fokusgrupper med äldre med utländsk bakgrund planeras genomföras under början av år 2022. • Turné med kommunens 60+ (pensionärsföreningar) (kommunturé på paus i dagsläget, ambitionen att återstarta när pandemiläget tillåter. • Revidering av nämndens riktlinjer för föreningsbidrag har
--	---

	<p>genomförts. SBF har i samverkan med vård- och omsorgsförvaltningen infört ny bidragsform för främjande av fysisk aktivitet 65plus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Till stor del har träffpunktsverksamheten inomhus varit pausad eller anpassad under pandemin. Däremot har verksamheten under pandemin tvingats flytta ut aktiviteter utomhus. Genom det har vi sett möjligheten att bedriva fler utomhusaktiviteter och därmed vara mindre beroende av de fysiska rummen på träffpunkterna. I detta finns en utvecklingspotential. • Tillsammans med den ideella förening 100 trappsteg har under 2021 genomförts: <ul style="list-style-type: none"> - Kulturella trappvandringar (kulturguidningar utomhus med inslag av trappgång) - Produktion av inspirationsfilm om de positiva hälsoeffekterna av trappgång, rullstolsträning. Filmen sändes som en del i kommunens film 1 oktober (internationella dagen för äldre). • Arbete har påbörjats för att rekrytera tre samordnare som kommer ha följande fokusområden: <ul style="list-style-type: none"> - extern samverkan (med civilsamhälle och näringsliv) - jämlikhet och marginaliserade grupper (för ökad jämlikhet utifrån exempelvis kön och könsidentitet, HBTQ+, utländsk bakgrund, och minoriteter) - Social och samhällelig delaktighet (motverka ofrivillig ensamhet och digitalt utanförskap) 	
<p>2. Prova nya vägar för att motverka ensamhet och verka för att utveckla samtalsstöd för ensamma äldre</p>	<p>Nämnden har gett ekonomiskt stöd till och samverkat med ideella organisationer med syfte att motverka ensamhet. Till exempel har Diakonistiftelsen Samariterhemmet erbjudit samtalsgrupper och andra aktiviteter för ensamma äldre. Telefonringning, telefonträffar och telefonföreläsningar med gemensam diskussion mm. är exempel på andra aktiviteter som erbjuds</p>	

	<p>av ideella föreningar med ekonomiskt stöd från äldrenämnden.</p> <p>Under 2021 har dessa verksamheter framför allt bedrivits på distans med förhoppningen är att aktiviteter successivt ska kunna bedrivas på plats i takt med att pandemisituationen förbättras. Vissa av verksamheterna har under slutet av 2021 återigen erbjudit verksamhet på plats.</p> <p>Fokusområde för internationella dagen för äldre och 60plusmässan och planering för äldremässa på UKK våren 2022 har varit social och fysisk aktivitet och social delaktighet. Mässorna har genomförts/planeras genomföras tillsammans med föreningslivet.</p> <p>Rekrytering pågår för tre samordnartjänster som har som ett av sina fokusområden social och samhällelig delaktighet (motverka ofrivillig ensamhet och digitalt utanförskap)</p>	
<p>3. Stärka och prioritera förebyggande insatser som i hög grad når de personer där behovet av insatserna är som störst</p>	<p>Kontinuerligt arbete pågår på olika sätt och framför allt genom olika former av samverkan med föreningslivet exempelvis genom Covidsamverkan och inom ramen för avtal mellan Uppsala kommun och Röda Korset.</p> <p>Fyra filmer som ska bidra till att främja fysisk aktivitet togs fram innan sommaren.</p> <p>Stimulansmedel om 1 000 000 kr för att motverka psykisk ohälsa har tilldelats för projekt "Hälsoinstruktörer som fångar upp ensamma och stillasittande personer och möjliggör fysisk aktivitet"</p> <p>I Uppsala län samverkar kommunerna och Region Uppsala, bland annat kring psykisk hälsa, inom ramen för den regionala samverkansstrukturen HSVO.</p> <p>Prioriterade målgrupper för Uppsala kommuns insatser inom ramen för statsbidragen inom psykisk hälsa och suicidprevention under år 2021 var barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och äldre personer</p> <p>Arbete är i uppstartsfas med projekt kring mobila träffpunkter, mobil dagverksamhet och Caféverksamhet från Anhörigcentrum. Mobil träffpunkt är under planering.</p> <p>Aktivitetssamordnare samt några aktivitetsombud finns på plats på egen regins boenden.</p>	

	<p>Rekrytering pågår för tre samordnartjänster som har som ett av sina fokusområden social och samhällelig delaktighet (motverka ofrivillig ensamhet och digitalt utanförskap)</p> <p>Utvecklade samverkansformer har utvecklats med civilsamhället, ex. RF-SISU för ökad utevistelse (fysisk och social aktivitet).</p>	
--	--	--

5: Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Uppdrag: Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Samverka med interna och externa aktörer för att möjliggöra sysselsättning för personer med funktionsnedsättning inom nämndens verksamheter	Egen regin har ett etablerat samarbete med den kommunala dagliga verksamheten. Flera verksamheter har utbyte av varandra, kring bland annat serviceinsatser. Samverkansmöten och forum med projektorganisationen har skett under hösten 2021.	

Nämndmål 5.1:

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Bidra med kunskapsunderlag för att möjliggöra en utveckling av utbudet av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden	<p>Vård- och omsorgsförvaltningen har i samverkan med kommunledningskontoret genomfört en utredning gällande särskilda boendeformer för äldre som även inkluderar frågan om bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden. Utredningsuppdraget gavs i augusti och redovisas i nämnd och kommunstyrelse i januari 2022.</p> <p>Vård- och omsorgsförvaltningen har, i samverkan med flera andra kommunala aktörer, under hösten 2021 genomfört en bostadsenkät för seniorer och framtidens seniorer. Enkäten ska enligt plan kompletteras med fokusgrupper under början av 2022. Slutrapport planeras presenteras under våren 2022.</p>	

7: Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Uppdrag: Utredda förekomsten av delade turer och genomföra ett pilotprojekt i syfte att möjliggöra sammanhållna arbetsdagar. (KS och ÄLN)		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Utredda förekomsten av delade turer och genomföra ett pilotprojekt i syfte att möjliggöra sammanhållna arbetsdagar	Samtliga ofrivilliga delade turer tas bort under 2021 inom egen regins hemvård och särskilda boenden.	

Uppdrag: Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentorer för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom vård och omsorg. (OSN, ÄLN och AMN)		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Fortsatt genomföra språkinsatser för personer som behöver detta	<p>Språkbud och språkstödjare fungerar som ett levande arbetssätt inom framför allt hemvården, men det finns även i övriga verksamheter i egen regin.</p> <p>Via äldreomsorgslyftet får också ett flertal medarbetare möjlighet att utveckla sina språkkunskaper på betald arbetstid.</p> <p>Även andra stimulansmedel har använts för att arbeta språkutvecklande. Det långsiktiga målet är att snabbare kunna inkluderas i nämndens verksamheter genom att få stöd och utveckling av sin språkförmåga.</p> <p>En pilotverksamhet har genomförts med syfte att radera språkbarriärer i samarbete med AMF och vuxenutbildningen. Studerande testade och utvärderade en språkapplikation för översättning. Resultatet av testet var dock att appen inte var tillräckligt användarvänlig för verksamheten för att gå vidare med.</p>	

Nämndmål 7.1

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Utveckla processer för ledning och styrning inom hälso- och sjukvård inom Uppsala kommun	<p>Verksamhetssystemet Lifecare stödjer och följer nationell informationsstruktur (NI-processen) vilket bidrar till kvalitetssäkring och utveckling av kommunal hälso- och sjukvård.</p> <p>Genom organisationsförändring har all hälso- och sjukvårdskompetens samlats under en avdelning.</p> <p>En MAR har rekryterats för att säkerställa att insatser av rehabilitering och förebyggande arbete håller god kvalitet.</p>	
2. Skapa förutsättningar för en god, nära och samordnad hälso- och sjukvård tillsammans med berörda nämnder och Region Uppsala	Arbetet för en förbättrad samverkan i utskrivningsprocessen fortgår för att säkerställa vård- och omsorgsbehovet. Samverkan mellan hemsjukvård och	

	<p>biståndshandläggare är förbättrad. För en förbättring i patientsäkerhetsarbetet har ytterligare förbättringsarbete skett under hösten 2021 för att möta upp nytt kommunikationssystem med regionens verksamheter, CosmicLink. Förväntad effekt är ökad intern teamsamverkan mellan förvaltningens och sociala nämnders funktioner. Med en förbättrad teamsamverkan ökar kvalitén för brukaren i vården och omsorgen.</p> <p>Genomförda aktiviteter i samverkan med Region Uppsala och berörda nämnder beskrivs närmare i verksamhetsberättelse HSVO Uppsala 2021.</p> <p>Förvaltningen har även medverkat i ett flertal nationella remisser kopplat till God och nära vård.</p>	
3. I samverkan med Region Uppsala verka för att öka kontinuiteten i läkarstödet inom äldreomsorgen	Frågan bevakas och hanteras inom ramen för HSVO.	
4. Säkerställa efterlevnaden av Vårdhygienisk strategi för att begränsa smittspridning av covid-19 inom kommunal vård och omsorg i Uppsala län	<p>Inom egen regins hemvård finns samordnare inom hygien som arbetar aktivt tillsammans med utsedda hygienombud. Samtliga hygienombud har genomgått utbildning under 2021. Samordnande hygienombud är utsedda och planering för implementering finns. Hygienfrågor och följsamheten kring basala hygienrutiner har varit ett fokus under året.</p> <p>Två hygienesamordnare är också utsedda inom egen regins boenden.</p>	

Nämndmål 2. En trygg vård och omsorg med hög kvalitet

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	
1. Fortsätta utveckla analysarbetet gällande kostnads- och kvalitetsjämförelser	<p>Kostnads- och kvalitetsjämförelser över tid och jämfört med andra kommuner har under hösten 2021 genomförts inom nämndens verksamhetsområden (hemtjänsten och särskilt boenden) med fokus på brukarnöjdhet. Fortsatt utveckling av arbetet under 2022.</p> <p>Ett teambaserat och tvärfunktionellt analysteam har inrättats för att säkra in- och utdata för korrekta beslutsunderlag. Under 2021 har teamet främst inventerat stora delar av den statistik som tas fram idag, både för interna och externa mottagare.</p>	
2. Utveckla och öka antalet uppföljningar av brukarens upplevelse av kvalitet i utförande av biståndsbeslutad insats, som ett komplement till nationell statistik om brukarnöjdhet	Arbetet för ökad volym i antalet genomförda individuppföljningar av brukarens upplevelse av kvalitet i utförandet av biståndet fortlöper. För att säkerställa att arbetet löper på stödjer och följer ansvarig chef medarbetarens	

	<p>prestation i uppdraget. Förväntad effekt av resultatet av individuppföljningarna är kunskap hos utföraren om vilka delar som behöver förbättras i utförandet av biståndet för en ökad kvalitet. Åtgärden bedöms från och med år 2022 hanteras inom ramen för nämndens ordinarie verksamhet.</p>	
<p>3. Utveckla insatser för att stärka den upplevda personalkontinuiteten hos brukaren</p>	<p>Ställningstagande behövs om hur åtgärden ska genomföras och vad målet är. I detta ligger att begreppet upplevd personalkontinuitet behöver definieras.</p> <p>Den faktiska personalkontinuiteten enligt indikatorer i statistikdatabasen Kolada är högre i Uppsala kommun än i jämförbara kommuner och har stärkts under de senaste åren. Det gäller såväl egen regi som externa utförare.</p>	
<p>4. Utveckla ersättningsmodellen så att den i högre grad främjar mångfald bland utförare, exempelvis genom att stärka möjligheten för ideella aktörer att delta</p>	<p>Då flera och olika typer av utförare har anslutit sig till nuvarande LOV avtal inom både särskilt boende och hemtjänst/hemsjukvård ger detta indikationer på att nuvarande ersättningssystem främjar en mångfald bland aktörer. Exempel på olika typer av aktörer och storlek på aktörer tyder starkt på detta.</p>	
<p>5. Stärka incitamenten i ersättningssystemen för det som är särskilt viktigt för att nå en trygg vård och omsorg av god kvalitet</p>	<p>Inom hemtjänst och hemsjukvård implementerades nya ersättningssystem avseende kvälls- och nattinsatser för att omhänderta olika aktörers förutsättningar och därigenom skapa möjligheter att nå en trygg vård och omsorg av god kvalitet oberoende av aktörens storlek.</p>	
<p>6. Förstärka attraktiviteten för egen regins hemvård och boenden hos nämndens brukare</p>	<p>Det genomförs flera utbildningssatsningar vilket kommer att öka kvaliteten för brukaren. Brukarnöjdheten är oerhört viktig och någonting som varje boende och hemtjänstgrupp arbetar intensivt med. Goda exempel sprids internt och ett ständigt pågående kvalitetsarbete sker.</p> <p>Introduceringen av IBIC och de kringliggande kvalitetsfrågorna sätter brukaren i centrum på ett sätt som förbättrar för denne.</p> <p>Under 2021 har egen regin genomfört ett antal projekt för förbättrad kvalitet för brukare, bland annat gällande att bryta isolering. Egen regin arbetar även med att göra boendena mer aktivitetsbaserade och attraktiva genom ett flertal aktiviteter. Detta arbete förväntas bidra till en förbättrad upplevelse av kvaliteten av insatserna och den omsorg som ges.</p>	
<p>7. Stärka valfriheten gällande mat och måltider inom hemtjänsten genom att möjliggöra val mellan flera leverantörer</p>	<p>Utredning i frågan har genomförts och rapporterats i nämnd våren 2021.</p> <p>Förvaltningen har upprättat en dialog med måltidsservice för att undersöka om det är</p>	

	möjligt för fler leverantörer att leverera mat.	
8. I samverkan med Måltidsservice stärka mat- och måltidskvaliteten på särskild boende	<p>En utredning om ökad nöjdhet av mat- och måltidssituationen inom särskilt boende godkändes av nämnden i oktober 2021. Utredningen belyste pågående processer och uppdrog till förvaltningen att genomföra utredningens förslag på åtgärder för hur den av brukarna upplevda nöjdheten med mat serverad på kommunens särskilda boenden för äldre kan ökas. Återrapport sker till nämnden under första halvåret 2022.</p> <p>Pågående processer:</p> <p>Bolandsköket har nyligen tagits i bruk för att leverera mat till våra boenden. Verksamheten kommer skalas upp efterhand. Enligt Måltidsservice ska centraliseringen av matlagningen ge en bättre och jämnare kvalitet av maten samtidigt som effektiviteten i personalresurser och transporter ökar.</p> <p>Under våren och sommaren 2021 har vård- och omsorgsförvaltningen tillsammans med Måltidsservice tagit fram ett utbildningsmaterial gällande mat och måltider. Utbildningen är tänkt att ge medarbetare en större kunskap kring mat och måltider och vad det innebär för hälsa och goda levnadsvanor. Förhoppningen är att utbildningen kommer ge en ökad kvalitet på maten och måltiderna och genom det öka brukares nöjdhet med mat- och måltidssituationen.</p>	
9. Ta fram nya riktlinjer för mat och måltider, innefattande såväl matens kvalitet och näringsinnehåll som måltidsmiljön.	Reviderade riktlinjer har antagits av nämnden hösten 2021.	
10. Konkretisera nämndens innovationsstrategi genom att ta fram en handlingsplan som visar på hur strategins vision kan uppnås	<p>Inom förvaltningen erbjuds utbildningar inom området innovationskompetens. Innovationskompetens sprids i organisationen till chefer och i verksamheterna.</p> <p>Utbildningarna för innovationskompetens, har under pandemin genomförts digitalt.</p> <p>Under våren har det tagits fram en utvecklingsplan. Planen har tagits fram i gemensam beredning mellan förtroendevalda, fackliga organisationer, seniororganisationer och tjänstepersoner inom vård- och omsorgsförvaltningen. Beredningen har resulterat i ett antal utvecklingsområden som vägleder i kraftsamlingen för utvecklingen av äldreomsorgen.</p> <p>-Att åldras med värdighet. I samverkan med regionen pågår det stora utvecklingsarbetet med God och nära vård.</p>	

	<p>-Ett hållbart arbetsliv, ledarskap och medledarskap. Medledarskap och att skapa förutsättningar för verksamhetsutveckling genom att tillvarata medarbetarnas innovationskraft.</p> <p>-Utveckling i en digital tid. Digitaliseringen utmanar rådande kultur, invanda strukturer och arbetssätt. Genom att utveckla ledning och styrning genom innovation skapas förutsättningar att nyttja digitaliseringen som en källa till stärkt effektivitet. och inom nämndens verksamheter.</p> <p>Tillvarata medarbetarnas innovationskraft för digital transformation.</p> <p>Medel finns avsatta för utvecklingsarbete och förbättringar, dels genom en innovationsfond, under 2021 har verksamheten haft ett stort stöd genom de statliga satsningar som givits i form av stimulansmedel.</p>	
<p>11. Genomföra innovationssatsningar, exempelvis inom ramen för det mobila arbetssättet såsom digital signering, digital nattillsyn och digitala matinköp.</p>	<p>Under hösten har samtliga verksamheter infört ett nytt verksamhetssystem Life Care, som kommer att stödja det digitala arbetet. Under 2022 kommer utvecklingsarbetet att fortsätta. Teknik införskaffas för att stödja arbetet. Nu pågår ett arbete med att ta fram ett ramverk och genomföra en upphandling för breddinförande av trygghetsskapande teknik.</p> <p>Sedan tidigare används mobilt arbetssätt i biståndshandläggning. Handläggning av ansökningar, inhämtande av uppgifter gällande behov av hjälpinsatser kan ske direkt hemma hos brukaren. Kommunövergripande arbete för säkra digitala möten har pågått under hösten och tekniken används vid behov. Samverkan med övriga sociala förvaltningar fortgår för att en helt digital akt ska vara möjligt. arbetet fortgår år 2022. Förväntad effekt är ett effektivare arbetssätt och en mer attraktiv arbetsgivare</p> <p>Egen regin har tagit ett steg till i organiseringen kring det digitala arbetet. Objektspecialister är utsedda. Samarbete med innovationsledare är inlett och arbete med digitala inköp, digital tillsyn etc. sker tillsammans med kvalitetsavdelning. Inventering har gjorts av digitalkompetens hos personal.</p> <p>Projektledare för implementering av välfärdsteknik har anställts</p> <p>Simulering har genomförts av WIFI nätverk på egen regins boenden.</p>	

	<p>Användning av digitala verktyg för förbättring av anhörigkontakt (ipads osv)</p> <p>Wifi saknas fortfarande i flera verksamheter.</p>	
12. Fortsätta att stimulera innovation i nämndens verksamheter genom utveckling av innovationsfonden	<p>Utbildningar genomförs i tjänstedesign, med utgångspunkt från SKR:s framtagna metoder i Innovationsguiden.</p> <p>Utbildningarna erbjuds även andra förvaltningar i mån av plats och arbeten genomförs tillsammans med KLK och andra förvaltningar.</p>	
13. Skapa incitament för medarbetare att aktivt delta i innovations- och utvecklingsarbetet	<p>Två kurser i tjänstedesign har hållits för vård och omsorgsförvaltningens medarbetare under våren 2021. Ytterligare kurstillfällen planeras till hösten 2021.</p>	
14. Inom ramen för lokal- och bostadsförsörjningsplanen identifiera nämndens behov av särskilt boende, samt tydliggöra nämndens möjligheter till styrning av geografisk lokalisering och fördelningen mellan olika driftsformer.	<p>Frågan har hanterats inom ramen för arbetet med lokal- och bostadsförsörjningsplanen och utredning gällande översyn av boendeformer.</p>	

8: Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Uppdrag: Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Motverka ålderism och minska upplevd diskriminering genom exempelvis fortsatta medborgardialoger och andra dialogforum.	<p>Tjänstepersonsrepresentanter har verkat för att minska ålderism och upplevd diskriminering genom följande samverkansmiljöer.</p> <ul style="list-style-type: none"> - processer där lokaler, aktivitetsytor och bostäder i kommunen planeras, ex, Hovstallängen, Ångkvarnen, allaktivitetshus - äldreperspektivet har bevakats inom ramen för kommunens Covidsamverkansgrupp med föreningslivet - äldreambassadörer verktyg för att uppmärksamma ålderism och diskriminering <p>Arbetet med kraftsamling för framtiden äldreomsorg och framtagande av nämndens plan för välfärdsutveckling har skett i samverkan med pensionärsrörelsen och fackliga organisationer.</p> <p>Medborgardialoger och andra dialoger med exempelvis enskilda pensionärsorganisationer har dock i huvudsak varit pausade under pandemin.</p>	
2. I samverkan med övriga kommunala aktörer och civilsamhället erbjuda riktade stödinsatser till äldre i digitalt utanförskap, och i detta särskilt beakta målgrupper utifrån språk och kön	<p>Samverkan sker med och ekonomiskt stöd ges till föreningar som erbjuder dessa insatser. Exempel på detta är Seniornet och Samarbetsorganisationen för äldre i Uppsala (SIU), Äldrekontakt mm.</p> <p>Planeringsarbete pågår för tema stödinsatser till äldre i digitalt utanförskap genom föreningslivet på äldremässa våren 2022.</p> <p>Rekrytering pågår för tre samordnatjänster som har som ett av sina fokusområden social och samhällelig delaktighet (motverka ofrivillig ensamhet och digitalt utanförskap)</p>	

9: Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Uppdrag: Stärka den strategiska och operativa kompetensförsörjningsplaneringen för kommunen som arbetsgivare med fokus på bristyrken. (KS, UBN, ÄLN, OSN, KTN, SCN och AMN)		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Ta fram förslag till reviderad kompetensförsörjningsplan innefattande bland annat fortbildningsstrategi, strategi för legitimerad personal samt plan för timvikarier och delade turer	<p>Våren 2021 fattade kommunstyrelsen beslut om en riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplanering och uppföljning samt interna kontroll. En riktlinje som även innefattar arbetet med kompetensförsörjning som en naturlig del av verksamhetsplaneringen.</p> <p>Nämnden har under hösten påbörjat arbetet med det kommungemensamma verktyget för kompetensförsörjningsplanering. Verktyget och arbetssättet är en viktig del i att kunna arbeta mer strategiskt och systematiskt med kompetensförsörjning där målet är att kompetensförsörjningsplaneringen ska bli en naturlig del av verksamhetsplaneringen.</p> <p>Arbete pågår även med att ta fram kompetensförsörjningsplaner på avdelningsnivå i förvaltningen och flera avdelningar är färdiga med detta arbete.</p>	

Kommungemensamt HR-nämndmål: Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som möjliggör verksamhetsutveckling och medledarskap

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Genomföra ledarutvecklingsprogram inom nämndens verksamheter	<p>Inom nämnden pågår ett stort utvecklingsarbete med kraftsamling för att möta framtidens utmaningar inom äldreomsorgen. Ledarskapet är en nyckel för att vi ska bli framgångsrika och tillsammans bygga en äldreomsorg med hög kvalitet.</p> <p>Inom ramen för äldreomsorgslyftet samarbetar Uppsala kommun/nämnden med Uppsala universitet och erbjuder första linjens chefer utbildning. Kursen är inriktad på det speciella och unika i chefsuppdraget i offentlig verksamhet. Särskilt fokus sätts på rollen som chef i en politiskt styrd organisation, på strategier för och effekter av styrning och kontroll, samt hantering av verksamhetsförändring i syfte att utveckla chefs- och ledarskapet.</p> <p>Programmet motsvarar 7,5 högskolepoäng (hp) som utfärdas av statsvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet. Utbildningen erbjuder 30 platser och deltagande sker från nämndens egen regi</p>	

	<p>samt extern regi. Utbildningen syftar till att stärka cheferna i chefsuppdraget och ge förutsättningar för att fortsätta utveckla och förbättra äldreomsorgen.</p> <p>Under hösten har också en utbildningsinsats gjorts för att stärka medarbetare i arbetsledande ställning, "att leda utan att vara chef".</p>	
2. Stimulera och möjliggör för nämndens medarbetare att aktivt delta i innovations- och utvecklingsarbete	<p>Genom att hitta olika sätt att implementera och utbilda i exempelvis tjänstedesign, skapas möjligheter och det finns ett metodstöd för utvecklingsarbetet. Utvecklingsplanens framtagande är en del i arbetssätt där både medarbetare brukare och politik medverkar i utvecklingsarbetet och samarbetar.</p> <p>Medarbetare från förvaltningen har under året bland annat gått utbildning i ledarlabbet och tjänstedesign.</p> <p>Medarbetare har deltagit i SKRs ledarskapsprogram nära vård.</p> <p>Medarbetare från avdelning myndighet ÄLN har ingått i arbetsgrupp för utveckling och införande av digital tillsyn och byten av IT-system. Medarbetare från förvaltningen ingår i det kommunövergripande arbetet för de sociala nämnderna i arbetet för införande av digital akt. Med förbättrade IT-system ökar effektivitet, minskar administration och frigör tid för medarbetare för möten med medborgare. Arbetet fortgår under år 2022</p> <p>Löpande arbete har genomförts genom bland andra medarbetardialoger och ledarforum.</p>	

Kommungemensamt HR-nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	
1. Minska korttidsfrånvaron bland nämndens medarbetare, främst genom uppföljande samtal på individnivå	<p>Sjukfrånvaron inom nämnden visade under våren en positiv trend. Utvecklingen av pandemin under hösten har dock påverkat sjukfrånvaron, framför allt korttidssjukfrånvaron. Sjukfrånvaron följs upp regelbunden inom nämnden, på månadsuppföljningar, i ledningsgrupper och i samverkan med fackliga parter. Regelbunden dialog förs om behov och eventuella extrainsatser.</p>	
2. Medverka i projekt förebygga psykisk ohälsa i samverkan med andra sociala nämnder	<p>Projektet avslutades sista kvartalet 2020.</p>	

Kvarvarande uppdrag från 2020

Uppdrag: <i>Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering.</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering.	a) Projekt IH plan påbörjades 2021 och en nämndspecifik plan förväntas vara klar under 2022.	

Tillkommande uppdrag från KS 2021

Uppdrag: <i>Uppdrag till kommunledningskontoret och vård- och omsorgsförvaltningen att utreda hur kommunens rådighet över etableringen av särskilda boenden kan stärkas och hur det växande ekonomiska underskottet till följd av tomma platser i äldreomsorgen ska hanteras.</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Utreda hur kommunens rådighet över etableringen av särskilda boenden kan stärkas och hur det växande ekonomiska underskottet till följd av tomma platser i äldreomsorgen ska hanteras.	a) Utredning är framtagen och presenteras för beslut i ÄLN och KS i januari 2022.	

Särskilda frågor om coronapandemin

Beskriv kortfattat era åtgärder för återgången efter pandemin och vilka utmaningar och möjligheter verksamheten står inför.

Inom äldrenämndens verksamheter är många vaccinerade och många verksamheter kan planera för en successiv återgång till det normala. Verksamheterna behöver fortfarande systematiskt förebygga smittspridning och skapa en trygg arbetsmiljö.

Under hösten 2021 arbetade nämnden för en återgång till normal verksamhet utifrån nationella rekommendationer och lokala anpassningar, vilket uppskattades bland brukare och medarbetare. Restriktioner togs bort, begränsade verksamheter kunde återgå till normalt läge, och gemensamma aktiviteter kunde anordnas för brukare i särskilda boenden, även om stor försiktighet rådde.

Men i slutet på november kom en ny variant av Covid-19, Omikron, vilket gjorde att verksamheter återigen tvingades till anpassning. Denna variant på Covid-19 visade upp en snabbare smittspridning samt sannolikt även högre smittsamhet än tidigare varianter. Regionen hade redan börjat erbjuda både brukare och medarbetare en tredje vaccination för att stärka skyddet mot sjukdom, men spridning förekom ändå och belastade verksamheterna hårt under slutet av 2021. Omikron drabbade inte så många brukare, det förekom enbart ett fåtal fall av smittspridning mellan brukare. Sannolikt tack vare redan inarbetade rutiner kring att motverka sådan smittspridning.

Framförallt spred sig smittan i befolkningen i stort vari medarbete ingår. De drabbades av egen sjukdom, samt hemkarantän och VAB kopplat till annans sjukdom. Med hög grad av sjukfrånvaro blev det extra utmanande att bemanna under jul och nyårshelgerna när även viss semester redan hade godkänts. Kontinuitetsplanering genomfördes i syfte att säkra brukares välbefinnande och för att säkra upp att

strukturer fanns för att möta en omfattande sjukfrånvaro. Verksamheterna samarbetade dagligen om tillgänglig personal i syfte att täcka för kollegor som inte kunde jobba och säkra brukares välbefinnande.

Utmaningar framåt handlar till stor del om att vi fortfarande inte vet med säkerhet hur smittspridningen kommer att se ut några månader fram i tiden samt vilka konsekvenser det kan tänkas få. Nämnden står även inför utmaningen att uppmärksamma och stötta de brukare och medarbetare som har påverkats negativt under pandemin.

Under pandemin har ett gott samarbete utvecklats mellan kommuner, regioner och regionernas smittskydd. Tilliten som byggts upp kan och borde vi dra nytta av även när läget återgår till det mer normala.

Äldrenämnden
Rapport

Datum:
2021-02-16

Diarienummer:
ALN-2020-00852

Handläggare:
Daniel Karlsson

Avrapportering av internkontrollplan för 2021

Innehåll

Sammanfattning	4
Granskningar i föreliggande rapport	4
Arbetet med intern kontroll under året	5
Redovisning av kontrollmoment.....	6
Stärka det strategiska arbetet genom att öka kunskaperna om vilka förutsättningar som krävs inom äldre-nämndens ansvarsområde för att bättre möta framtidens utmaningar	6
Resultat av kontroll	6
Åtgärder	6
Genomförd kontroll	6
Utveckla och stärka de insatser och åtgärder för att motverka social isolering som är möjliga under den pågående pandemin	7
Resultat av kontroll	7
Åtgärder	7
Genomförd kontroll	7
Fortsätta det kontinuerliga arbetet med att stärka attraktiviteten i att arbeta i nämndens verksamheter och stärka uppföljningen av detta	8
Resultat av kontroll	8
Åtgärder	8
Genomförd kontroll	8
Identifiera medarbetare som har bristande kompetens i yrkessvenska och skapa förutsättningar för att medarbetare ska kunna öka kunskapen inom svenska språket samt säkerställa att rekryteringen inom de olika verksamheterna innefattar bedömning av att den sökande kan tala, lyssna, läsa och skriva på svenska	9
Resultat av kontroll	9
Åtgärder	9
Genomförd kontroll	9
Fortsatt utveckla och stärk arbetet med avtals-, individ- och uppdragsuppföljning	10
Resultat av kontroll	10
Åtgärder	10
Genomförd kontroll	10
Fortsatt utveckla avrapportering till nämnden, så att nämnden får god kännedom om verksamhetens förutsättningar.....	11
Resultat av kontroll	11
Åtgärder	11
Genomförd kontroll	11
Följa upp avtals- och ersättningssystemens effekter på förutsättningarna för en långsiktigt hållbar produktion av vård och omsorg och acceptera eller vidta åtgärder för att förändra	12
Resultat av kontroll	12
Åtgärder	12

Genomförd kontroll	12
Säkerställa adekvat tillsättning av resurser och kompetens.....	13
Resultat av kontroll	13
Åtgärder.....	13
Genomförd kontroll	13
Fortsätta det påbörjade arbetet med innovationer enligt innovationsstrategin och utveckling av verksamheterna i syfte att hitta effektivare förhållnings- och arbetsätt	14
Resultat av kontroll	14
Åtgärder.....	14
Genomförd kontroll	14
Följa nämndens totala nettokostnader mot budgetram och utveckling över tid, inom Uppsala kommun och gentemot andra liknande kommuner samt analysera effekter av vidtagna resultatförstärkande åtgärder.....	15
Resultat av kontroll	15
Åtgärder.....	15
Genomförd kontroll	15
Analysera effekterna av den blandning av upphandlingsformer som nämnden har idag och vidta lämpliga åtgärder för att minska risken för nämnda konsekvenser ...	16
Resultat av kontroll	16
Åtgärder.....	16
Genomförd kontroll	16
Kontroll av kunskap hos nämndens politiker och tjänstemän om regler för mutor, jäv och representation	17
Resultat av kontroll	17
Åtgärder.....	17
Genomförd kontroll	17

Sammanfattning

Granskningar i föreliggande rapport

Granskningen inför februari månads sammanträde har avsett följande kontrollmoment:

- Granskningen är genomförd med anmärkning avseende:
  - o Följa upp avtal- och ersättningsystemens effekter på förutsättningarna för en långsiktigt hållbar produktion av vård och omsorg och acceptera eller vidta åtgärder för att förändra

- Granskningen är genomförd med mindre anmärkning avseende:
  - o Stärka det strategiska arbetet genom att öka kunskaperna om vilka förutsättningar som krävs inom äldre nämndens ansvarsområde för att bättre möta framtidens utmaningar
  - o Fortsätta det kontinuerliga arbetet med att stärka attraktiviteten i att arbeta i nämndens verksamheter och stärka uppföljningen av detta

- Granskningen är genomförd utan anmärkning avseende:
  - o Utveckla och stärka de insatser och åtgärder för att motverka social isolering som är möjliga under den pågående pandemin
  - o Identifiera medarbetare som har bristande kompetens i yrkessvenska och skapa förutsättningar för att medarbetare ska kunna öka kunskapen inom svenska språket samt säkerställa att rekryteringen inom de olika verksamheterna innefattar bedömning av att den sökande kan tala, lyssna, läsa och skriva på svenska
  - o Fortsätt utveckla och stärk arbetet med avtals-, individ- och uppdragsuppföljning
  - o Fortsätt utveckla avrapportering till nämnden, så att nämnden får god kännedom om verksamhetens förutsättningar
  - o Säkerställa adekvat tillsättning av resurser och kompetens
  - o Fortsätta det påbörjade arbetet med innovationer enligt innovationsstrategin och utveckling av verksamheterna i syfte att hitta effektivare förhållnings- och arbets sätt
  - o Följa nämndens totala nettokostnader mot budgetram och utveckling över tid, inom Uppsala kommun och gentemot andra liknande kommuner samt analysera effekter av vidtagna resultatförstärkande åtgärder
  - o Analysera effekterna av den blandning av upphandlingsformer som nämnden har idag och vidta lämpliga åtgärder för att minska risken för nämnda konsekvenser
  - o Kontroll av kunskap hos nämndens politiker och tjänstemän om regler för mutor, jäv och representation

Arbetet med intern kontroll under året

Den interna kontrollen inom äldrenämndens verksamhetsområde utgår ifrån nämnden. Ett riskarbete läggs, tillsammans med kommunfullmäktiges mål och uppdrag, grunden för nämndens verksamhetsplan och internkontrollplan. För att kunna bidra till måluppfyllelse enligt mål och budget och för att kunna säkerställa att nämndens grunduppdrag kan genomföras, hanterar nämnden risker inom ramen för det årliga arbetet med verksamhetsplanering, uppföljning och intern kontroll. I riskhanteringen identifieras ett urval av prioriterade risker som adresseras genom åtgärder i nämndens verksamhetsplan och genom kontroll och rapportering i nämndens internkontrollplan.

Nämnden har under innevarande år inte antagit några särskilda riktlinjer för den interna kontrollen inom verksamhetsområdet förutom internkontrollplanen 2022. Nämnden anser att den styrning och det stöd som finns på kommunövergripande nivå för arbetet med den interna kontrollen är tillräckligt och att behov av nämndspecifika riktlinjer i dagsläget saknas. Delegationsordning finns för väsentliga områden och förtydligar ansvarsfördelningen.

Däremot så har nämnden antagit andra styrdokument som fungerar som stöd för att säkerställa en god intern kontroll inom nämndens ansvarsområde, exempelvis nämndens delegationsordning samt nämndens verksamhetsplan. Därtill fungerar nämndens uppföljningsplan som övergripande styrdokument för nämnden om hur såväl individ-, avtals- som uppdragsuppföljning genomförs, följs upp, åtgärdas och avrapporteras till nämnd, både mot externa utförare och egenregin. Som stöd i förvaltningens arbete med risker finns även en rutin för förvaltningens riskhantering. Rutinen tydliggör förvaltningens och nämndens arbete med riskhantering på olika nivåer och inom olika verksamhetsområden.

Under år 2021 har utvecklingsinsatser inom nämndens och förvaltningens riskarbete och arbete med den interna kontrollen i huvudsak fokuserat på samordning och samverkan inom ramen för den nya sammanslagna vård- och omsorgsförvaltningen. Detta arbete fortsätter och fördjupas under kommande år. När det gäller internkontrollplanen för år 2022 har ett arbete genomförts för att göra kontrollmomenten tydligare, mer avgränsade och därigenom enklare att följa upp. Detta har inneburit att ett flertal kontrollmoment i 2021 års internkontrollplan därför följs upp inom ramen för den interna kontrollen i nämndens verksamhetsplan.

Redovisning av kontrollmoment

Stärka det strategiska arbetet genom att öka kunskaperna om vilka förutsättningar som krävs inom äldrenämndens ansvarsområde för att bättre möta framtidens utmaningar

Risk:

Bristande förmåga att främja insatser och åtgärder som stärker möjligheten att möta framtida utmaningar kopplade till äldres behov av vård- och omsorg i samklang med begränsade resurser riskerar leda till att vi inte på ett ändamålsenligt sätt kan möta framtidens utmaningar.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd med mindre anmärkning

Åtgärder

Pågående åtgärder:

- Implementering av handlingsplan för äldrevänlig kommun under åren 2020–2022 för att stärka det förebyggande arbetet gentemot målgruppen.
- Fortsatt implementering av åtgärder inom ramen för kartläggning om nämndens öppna förebyggande insatser.
- Pågående utredning av särskilda boendeformer i samverkan med kommunledningskontoret

Kontrollmomentet ingår ej i kommande internkontrollplan då kontrollmomentet inte bedöms vara tillräckligt specifikt för att kunna följas upp och kontrolleras på ett adekvat sätt. Uppföljning sker fortsatt främst inom ramen för nämndens verksamhetsplan.

Genomförd kontroll

Kontroll har skett utifrån rapportering i nämndens verksamhetsplan vid tertialbokslut och årsbokslut. Kontrollen visar på att det strategiska arbetet och kunskapsläget stärkts på centrala områden för nämnden och dess målgrupper. Det handlar inte minst om åtgärder inom ramen för implementeringen av handlingsplanen för en äldrevänlig kommun och nämndens öppna förebyggande arbete. Den pågående pandemin har dock inneburit att flera åtgärder fått sättas på paus under året, vilket i viss mån försämrat möjligheterna att möta risken.

Utredningsarbete har också genomförts inom ramen för en översyn av särskilda boendeformer för äldre för att kunna möta framtidens utmaningar inom området.

Utveckla och stärka de insatser och åtgärder för att motverka social isolering som är möjliga under den pågående pandemin

Risk:

De yttre omständigheterna kring den pågående pandemin riskerar leda till påtvingad social isolering bland äldre som kan orsaka konsekvensen negativa hälsoeffekter för den enskilde och ökade kommunala kostnader på sikt

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Åtgärder

- Ett flertal åtgärder pågår inom ramen för nämndens öppna förebyggande insatser och inom ramen för nämndens åtgärder och samordning för en äldrevänlig kommun.

Kontrollmomentet ingår ej i kommande internkontrollplan då det bäst bedöms hanteras inom ramen för uppföljningen av åtgärderna för att motverka social isolering i nämndens verksamhetsplan. Därtill bedöms pandemin påverka verksamheten i mindre utsträckning under kommande år.

Genomförd kontroll

Kontroll har skett utifrån rapportering i nämndens verksamhetsplan vid tertialbokslut och årsbokslut. Kontrollen visar på att ett flertal åtgärder genomförts som bedömts ha motverkat den sociala isoleringen bland nämndens målgrupper under pandemin.

Fortsätta det kontinuerliga arbetet med att stärka attraktiviteten i att arbeta i nämndens verksamheter och stärka uppföljningen av detta

Risk:

En brist i avsaknad av karriärstege och bristande möjligheter och tid för fortbildning leder till en risk för brist på personal, hög andel utbildade medarbetare, tung arbetssituation och tappad kompetens som kan orsaka konsekvenser kvalitetsbrister i vården och omsorgen samt svårigheter för nämnden att fullgöra sitt uppdrag

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd med mindre anmärkning

Åtgärder

- Nämnden har under hösten 2021 påbörjat arbetet med det kommungemensamma verktyget för kompetensförsörjningsplanering. Utbildningar har genomförts i tjänstedesign, med utgångspunkt från SKR:s framtagna metoder i Innovationsguiden.
- Med finansiering av statliga stimulansmedel samarbetar Uppsala kommun/nämnden med Uppsala universitet och erbjuder första linjens chefer utbildning.
- Under hösten 2021 har en utbildningsinsats gjorts för att stärka medarbetare i arbetsledande ställning, "att leda utan att vara chef".
- Sjukfrånvaron följs upp regelbunden inom nämnden, på månadsuppföljningar, i ledningsgrupper och i samverkan med fackliga parter. Regelbunden dialog förs om behov och eventuella extrainsatser.
- Serviceteam har inrättats för att undersköterskor inom egen region ska kunna fokusera på omvårdnadsarbete
- En samlad hälso- och sjukvårdsavdelning för legitimerad personal har inrättats.
- Flera åtgärder med stöd av fortsatta statliga stimulansmedel (kompetensutveckling för medarbetare i bruknära verksamheter) pågår/planeras.

Kontrollmomentet ingår ej i kommande internkontrollplan då det bäst bedöms hanteras inom ramen för uppföljningen av åtgärderna i nämndens verksamhetsplan.

Genomförd kontroll

Kontroll har skett utifrån rapportering i nämndens verksamhetsplan vid tertialbokslut och årsbokslut. Kontrollen visar på att ett flertal åtgärder genomförts som bedöms ha stärkt attraktiviteten i nämndens verksamheter. Kontrollen visar även på att uppföljningen av effekten av åtgärderna varit begränsad under året men kommer utvecklas under år 2022.

Identifiera medarbetare som har bristande kompetens i yrkessvenska och skapa förutsättningar för att medarbetare ska kunna öka kunskapen inom svenska språket samt säkerställa att rekryteringen inom de olika verksamheterna innefattar bedömning av att den sökande kan tala, lyssna, läsa och skriva på svenska

Risk:

Bristande kompetens i yrkessvenska hos medarbetare leder till svårigheter att uppfatta önskemål från den enskilde, ta instruktioner från eller förmedla viktig information till annan personal, förstå brukarnas genomförandeplaner, förstå instruktioner och rutiner samt att dokumentera. Detta kan orsaka vårdskador och försämrad kvalitet i omsorgen.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Åtgärder

- Ett flertal medarbetare har fått möjlighet att utveckla sina språkkunskaper på betald arbetstid.
- Utbildningar har getts i syfte att stödja chefer och ledare i ett språkutvecklande ledarskap.
- Ett samarbete med SFI i verksamheten har inletts för att hitta former för att erbjuda färdighets- och dokumentationsträning till medarbetare.
- En språkombudsutbildning har genomförts och ett nätverks för förvaltningens språkombud har upprättats för att tillgodose ny och vidareutbildnings, erfarenhetsutbyte och kontinuitet.
- Utveckling och användning av en metodbank med språkutvecklande verktyg, den s.k. språklådan.

Kontrollmomentet ingår ej i kommande internkontrollplan då det bäst bedöms hanteras inom ramen för uppföljningen av åtgärderna i nämndens verksamhetsplan.

Genomförd kontroll

Kontroll har skett utifrån rapportering i nämndens verksamhetsplan vid tertialbokslut och årsbokslut. Kontrollen visar på att språkombud och språkstödjure fungerar som ett levande arbetssätt inom framför allt hemvården, men det finns även i övriga verksamheter. Det långsiktiga målet är att snabbare kunna inkluderas i nämndens verksamheter genom att få stöd och utveckling av sin språkförmåga. Ett flertal aktiviteter har genomförts inom ramen för språkprojektet.

Fortsätt utveckla och stärk arbetet med avtals-, individ- och uppdragsuppföljning

Risk:

Brister i uppföljningen av avtal, uppdrag och individärenden kan ge att nämnden inte på tillräckliga grunder kan säkra att leverans och kvalitet sker i enlighet med överenskommelser.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Åtgärder

- Påbörjande av metodutveckling av nämndens uppföljningsstrategi.
- Utvecklande av gemensam strategi och gemensamma processer för att säkerställa enhetlig och god kvalitet inom såväl äldrenämndens som omsorgsnämndens ansvarsområde.
- Fortsatt arbete för att öka volymerna i antalet genomförda individuppföljningar av brukarens upplevelse av kvalitet

Kontrollmomentet ingår ej i kommande internkontrollplan då det bäst bedöms hanteras inom ramen för nämndens ordinarie verksamhet.

Genomförd kontroll

Kontroll har skett utifrån rapportering i nämndens verksamhetsplan vid tertialbokslut och årsbokslut, samt utifrån nämndens uppföljningsplan för år 2022.

Efter sammanslagningen av tidigare äldreförvaltningen och omsorgsförvaltningen har ett arbete påbörjats med metodutveckling av nämndens uppföljningsstrategi. Denna utveckling kommer att kunna beröra såväl metodik av uppföljningen samt vilka typer av uppföljningar som framgent kommer att behöva ske för att säkerställa att externa utförare levererar enligt gällande avtal och att den egna regin arbetar enligt den kvalitetsnivå som nämnden har beslutat om.

Arbetet för ökad volym i antalet genomförda individuppföljningar av brukarens upplevelse av kvalitet i utförandet av biståndet fortlöper. Förväntad effekt av resultatet av individuppföljningarna är kunskap hos utföraren om vilka delar som behöver förbättras i utförandet av biståndet för en ökad kvalitet.

Fortsatt utveckla avrapportering till nämnden, så att nämnden får god kännedom om verksamhetens förutsättningar

Risk:

Brister i avrapportering till nämnden kan leda till att beslut om satsningar och åtgärder tas på felaktiga grunder.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Åtgärder

- Avrapportering sker varje nämndsammanträde av de uppdrag som nämnden gett förvaltningen som ännu ej är genomförda. Sker i form av sammanställning i anmälningsärendet.
- Utveckling av rapportering av pågående aktiviteter inom nämndens åtgärder i verksamhetsplanen.
- Ett analysteam har inrättats för att utveckla analysarbetet på förvaltningen.

Kontrollmomentet ingår ej i kommande internkontrollplan då det mot bakgrund av genomförd åtgärd ej längre anses aktuellt att prioritera.

Genomförd kontroll

Kontroll har skett utifrån rapportering i nämndens verksamhetsplan och årsbokslut samt genom granskning av nämndens protokoll under året.

Avrapportering sker vid varje nämndsammanträde av de uppdrag som nämnden gett förvaltningen som ännu ej är genomförda. Detta bedöms öka nämndens insyn och kännedom om förvaltningens arbete med att genomföra nämndens uppdrag.

Rapporteringen av pågående aktiviteter inom nämndens åtgärder i verksamhetsplanen per augusti och december har utvecklats genom en mer omfattande redovisning av åtgärderna till nämnden.

Under året har ett särskilt analysteam inrättats på förvaltningen för att ytterligare utveckla analysarbetet.

Följa upp avtals- och ersättningssystemens effekter på förutsättningarna för en långsiktigt hållbar produktion av vård och omsorg och acceptera eller vidta åtgärder för att förändra

Risk:

Brist i avtals- och ersättningssystemens konstruktion riskerar skapa inlåsningseffekter och ge otillräckliga förutsättningar för kompetenshöjande insatser samt långsiktig utveckling i syfte att möta framtida utmaningar.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd med anmärkning

Åtgärder

- Framtagande av nytt ersättningssystem för hemtjänst och hemsjukvård
- Framtagande av nytt ersättningssystem för särskilt boende
- Implementering av nya ersättningssystem avseende kvälls- och nattinsatser

Kontrollmomentet ingår ej i kommande internkontrollplan då kontrollmomentet i stället bedöms behöva följas kontinuerligt som en del av nämndens och förvaltningens kontinuerliga uppföljnings- och utvecklingsarbete.

Genomförd kontroll

Kontroll har skett utifrån rapportering i nämndens verksamhetsplan vid tertialbokslut och årsbokslut.

Kontrollen visar på att indikationer finns på att nuvarande ersättningssystem främjar en mångfald bland aktörer, då flera och olika typer av utförare har anslutit sig till nuvarande LOV-avtal inom både särskilt boende och hemtjänst/hemsjukvård. Revideringar av nämndens förfrågningsunderlag inom dessa områden genomfördes 2020 och trädde i kraft i januari 2021.

Någon samlad uppföljning av avtals- och ersättningssystemens effekter enligt kontrollmomentet har dock inte genomförts under året.

Säkerställa adekvat tillsättning av resurser och kompetens

Risk:

Implementering av nya IT- och verksamhetssystem riskerar leda till fördyringar, merarbete för medarbetare samt inkörningsproblem

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Åtgärder

Genomförda åtgärder

- Resurssättning i form av anställd administratör som ska avlasta samordnande funktioner som arbetar för mottagning av systemet i förvaltning
- Resurssättning i form av en ny roll som objektsspecialist
- Resurssättning i form av konsult som ersatt tidigare delprojektledare

Planerade åtgärder

- Resurssättning i form av konsult kravanalytiker
- Översyn av projektet LifeCares implementeringsplan och tidplanen för kvarstående arbete.

Kontrollmomentet ingår ej i kommande internkontrollplan. Bedömning är att adekvat tillsättning av resurser och kompetens inom ramen för införande av verksamhetssystemet LifeCare säkerställts, dock har arbetssituationen på grund av pågående pandemi varit ansträngd. Kontinuerlig uppföljning behöver ske för att säkra att resurser och kompetens är fortsatt adekvata i den fortsatta implementeringen.

Genomförd kontroll

Kontroll har skett i form av intervju med objektägare för projektet LifeCare. Kontrollen visar att tillsättning av resurser och kompetens för projektets fortsättning och förvaltning bedöms som adekvat. För att underlätta implementeringsarbetet har även en digitaliseringsorganisering införts, där bland annat funktioner som objektsspecialist ingår för att stödja förvaltningens arbete kring digital transformation.

Fortsätta det påbörjade arbetet med innovationer enligt innovationsstrategin och utveckling av verksamheterna i syfte att hitta effektivare förhållnings- och arbetssätt

Risk:

En för låg innovationstakt riskerar att leda till att nämnden inte kan möta utmaningarna med den demografiska utvecklingen och ett vikande skatteunderlag.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Åtgärder

- Framtagande och påbörjande av implementering av åtgärder i nämndens utvecklingsplan för vård och omsorg som inkluderar fokusområdena ”Stärka den digitala omställningen av verksamheten, ”Digital inkludering” samt ”Stärka innovationskraften”.
- Framtagande av ramverk och genomförande av en upphandling för breddinförande av trygghetsskapande teknik.
- Projektledare för implementering av välfärdsteknik har anställts

Kontrollmomentet ingår ej i kommande internkontrollplan då det bäst bedöms hanteras inom ramen för uppföljningen av åtgärderna i nämndens verksamhetsplan.

Genomförd kontroll

Kontroll har skett utifrån rapportering i nämndens verksamhetsplan samt utifrån granskning av nämndens utvecklingsplan för vård och omsorg. Granskningen visar på en det pågående arbetet med implementering av välfärdsteknik fortsätter utifrån innovationsstrategin och nämndens utvecklingsplan för vård och omsorg.

Följa nämndens totala nettokostnader mot budgetram och utveckling över tid, inom Uppsala kommun och gentemot andra liknande kommuner samt analysera effekter av vidtagna resultatförstärkande åtgärder

Risk:

Att vissa resultatförstärkande åtgärder kan ta tid att slå igenom och att det därför finns en inbyggd osäkerhet när åtgärder får full effekt, vilket därmed kan leda till negativ budgetavvikelse.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Åtgärder

Genomförda åtgärder:

- Uppföljning av verksamhetens totala nettokostnader har genomförts, vid månadsbokslut och årsbokslut.

Planerade åtgärder:

- Fortsatt följa nettokostnader och analysera resultatförstärkande åtgärder för att säkerställa en budget i balans 2022.

Kontrollmomentet ingår ej i kommande internkontrollplan då kontrollmomentet i stället bedöms behöva följas kontinuerligt som en del av nämndens och förvaltningens kontinuerliga uppföljningsarbete.

Genomförd kontroll

Kontroll har genomförts genom månatlig redovisning till nämnd av det ekonomiska resultatet samt kontroll av det ekonomiska resultatet per helår i samband med årsbokslut. Kontrollen visar att nämnden gör ett ekonomiskt överskott 2021.

Analysera effekterna av den blandning av upphandlingsformer som nämnden har idag och vidta lämpliga åtgärder för att minska risken för nämnda konsekvenser

Risk:

Bristande möjlighet till planering och styrning vad gäller behov och utbud av särskilt boende inom ramen för LOV leder till en risk för överetablering på marknaden/eller otillräckligt utbud, tomplatser och maktobalans mellan kommun och LOV-aktörer. Dessa risker kan i sig orsaka konsekvensen ökade kostnader för nämnden, ej önskad geografisk koncentration av särskilt boende samt ökad efterfrågan och behovsglidning.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Åtgärder

Genomförda åtgärder:

- Analys av upphandlingsformer inom ramen för genomförd översyn av boendeformer inom äldreomsorgen.

Planerade åtgärder:

- Ta fram tydliga politiska inriktningar för etablering, planering och drift av boenden på kort och lång sikt.
- Utveckla planeringen genom kontinuerligt arbete med en särskild årlig boendepplan för äldre med utblick på 2050.
- Utveckla ett långsiktigt, tydligt och transparent system för uppföljning och jämförelse av ekonomi och kvalitet mellan boenden.

Kontrollmomentet är omformulerat i 2022 års internkontrollplan enligt följande "Uppföljning av konsekvenserna av behovs- och utbudsutvecklingen inom särskilt boende." Detta då effekterna av olika upphandlingsformer har analyserats inom ramen för genomförd översyn av boendeformer inom äldreomsorgen. Tidigare kontrollmoment bedöms i och med detta inte längre som aktuellt.

Genomförd kontroll

Kontroll har genomförts genom granskning av genomförd översyn av boendeformer inom äldreomsorgen. Granskningen visar att en analys av upphandlingsformerna och dess effekter genomförts inom ramen för utredningen. Utredningen föreslår ett antal åtgärder för stärkt rådighet inom särskilt boende att genomföra under år 2022 i samverkan med kommunledningskontoret.

Kontroll av kunskap hos nämndens politiker och tjänstemän om regler för mutor, jäv och representation

Risk:

Förekomst av oegentligheter leder till brister i måluppfyllelse, ekonomiska förluster och att medborgarna tappar i förtroende för kommunen.

Resultat av kontroll

- Granskningen är genomförd utan anmärkning

Åtgärder

- Chefer på förvaltningen och förtroendevalda i nämnden har genomfört enkät gällande oegentligheter, mutor och jäv under året.

Kontrollmomentet ingår ej i kommande internkontrollplan då det mot bakgrund av genomförd åtgärd ej längre anses aktuellt att prioritera och då enkät inom området ej kommer skickas ut under år 2022.

Kontrollmomentet inom kontrollområdet oegentligheter, mutor och jäv kommer i stället att fokusera på kontroll av att utbetalad ersättning använts på rätt sätt gällande beslutade insatser inom nämndens ansvarsområde.

Genomförd kontroll

Kontroll har genomförts genom granskning av svar på enkät till chefer och förtroendevalda om mutor och jäv. Granskningen visade på en hög svarsfrekvens samt att såväl chefer som förtroendevalda uppgett en tillräcklig kunskap i frågan.